

## **IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU I VREDNOVANJU PLANA, PROGRAMA I KURIKULUMA VRTIĆA ZA PEDAGOŠKU GODINU 2022./23.**



Vrednovanje i izvješćivanje rezultat je timskog rada:  
odgojiteljica Vrtića, pedagoginje i ravnateljice

Križevci, kolovoz 2023.

## Sadržaj

Sadržaj .....	2
<b>1. UVOD .....</b>	<b>4</b>
<b>2. USTROJSTVO RADA.....</b>	<b>6</b>
<b>3. MATERIJALNI UVJETI RADA .....</b>	<b>9</b>
<b>4. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE.....</b>	<b>12</b>
<b>5. ODGOJNO OBRAZOVNI RAD.....</b>	<b>16</b>
<b>5.1. REALIZACIJA ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA U AGAZZI MJEŠOVITIM SKUPINAMA</b>	<b>19</b>
<b>5.2. PROJEKTI U AGAZZI ODGOJNIM SKUPINAMA .....</b>	<b>27</b>
<b>5.3. REALIZACIJA RADA ODGOJNO-OBRAZOVNOG PROGRAMA PO DOBNIM SKUPINAMA</b> .....	<b>33</b>
<b>5.4. REALIZACIJA PROGRAMA PREDŠKOLE .....</b>	<b>38</b>
<b>SOCIJALNA I GRAĐANSKA KOMPETENCIJA.....</b>	<b>41</b>
<b>5.5. POSEBNI PROGRAMI.....</b>	<b>52</b>
<b>5.6. RAD S DJECOM S POSEBNIM POTREBAMA I TEŠKOĆAMA U RAZVOJU .....</b>	<b>56</b>
<b>6. NAOBRAZBA I STRUČNO USAVRŠAVANJE .....</b>	<b>57</b>
<b>6.1. Individualno stručno usavršavanje.....</b>	<b>57</b>
<b>6.2. Skupni oblici stručnog usavršavanja .....</b>	<b>60</b>
<b>7. SURADNJA S RODITELJIMA.....</b>	<b>62</b>
<b>8. SURADNJA S VANJSKIM ČIMBENICIMA KOJI SU SUDJELOVALI U OSTVARIVANJU</b> <b>ZADAĆA KURIKULUMA I GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA RADA.....</b>	<b>64</b>
<b>9. REALIZACIJA PLANA RADA ZDRAVSTVENOG VODITELJA .....</b>	<b>69</b>
<b>10. REALIZACIJA PLANA RADA PEDAGOGA .....</b>	<b>71</b>

Na temelju članka 32. Statuta Dječjeg vrtića Zraka sunca, Križevci Upravno vijeće Dječjeg vrtića Zraka sunca, na sjednici održanoj 28.8.2023.god., donijelo je

## O D L U K U

o prihvaćanju Vrednovanja kurikuluma i izvješće o ostvarivanju godišnjeg plana i programa rada Dječjeg vrtića Zraka sunca za pedagošku godinu 2022./23. godinu.

Prihvaća se Vrednovanje kurikuluma i izvješće o ostvarivanju godišnjeg plana i programa rada Dječjeg vrtića Zraka sunca za pedagošku godinu 2022./23. godinu.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 601-08/23-01/01

URBROJ: 2137-61-01-23-01

Vrednovanje i izvješće razmotrilo je i usvojilo Upravno vijeće Dječjeg vrtića Zraka sunca na sjednici održanoj 28.8.2023. u sastavu:

Predsjednica Upravnog vijeća: Branka Kopilović

Predstavnica Grada: Mihaela Klarić

Predstavnica roditelja: Gorana Pavičić

Predstavnici osnivača Djelo Marijino-Pokret Fokolara:

Đina Perkov, Matija Bobek i Marija Fabjan

Predstavnica odgojitelja i stručnih suradnika: Darinka Škrebek

Ravnateljica:  
Tereziya Horvat



## 1. UVOD

U pedagoškoj godini 2022./2023., dječji vrtić Zraka sunca provodio je redoviti cjelodnevni 10-satni alternativni odgojno-obrazovni program temeljen na pedagogiji Rose i Caroline Agazzi, u skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece i vrijednostima Pedagogije zajedništva.

Uvažavajući suvremene spoznaje o individualnosti svakog djeteta, negovali smo kulturu mira i prihvaćanja te razvijali kompetencije iz područja građanskog odgoja, materinskog jezika, matematike, prirodoslovlja i tehnologije, kulturne svijesti i izražavanja, elementarne komunikacije na stranim jezicima, digitalne komunikacije, inicijativnosti i poduzetništva te meta-učenja.

Dok su prethodne dvije godine bile obilježene pandemijom korona virusa i kao takve su bile vrlo izazovne u organizacijskom smislu, ali i njegovanju kvalitetnih međuljudskih odnosa, ova godina je prva post-pandemijska i ona je donijela druge izazove. Situacija u društvu utjecala je na našu svakodnevnicu, posebno vezano uz povećanje troškova života i osjetljivije međuljudske odnose.

Ove promjene su nas motivirale da poseban trud ove godine uložimo u njegovanje empatije i partnerstva s roditeljima te u odgoj za razvijanje humanističkih vrijednosti poput zajedničkog prevladavanja poteškoća i pružanje međusobne podrške.

Uz mnoge izazove ova pedagoška godina je bila bogata brojnim lijepim trenucima, a oni koji se ističu su da smo u studenom bili gosti-predavači na stručnom skupu u Đakovu „Izazovi odgoja u vjeri“, a naš vrtić smo predstavili kroz dvije radionice odgojiteljica Sanje Katanec, Vesne Žuti, Ružice Bjeličić i pedagoginje Nikoline Ostroški („Odgoj za mir – odgovor na izazove današnjice“ te „Zajednica koja odgaja“ ) i predavanje Ružice Bjeličić „Pedagogija zajedništva kao odgovor na krizu odgajanja. Odgojiteljica Marta Bjeličić i pedagoginja Nikolina Ostroški pohađale su edukaciju o Agazzi metodi u Bresci, a sastojala se od 13 sati predavanja uživo i 13 sati online predavanja.

Odgojiteljica Ružica Bjeličić dobitnica je nagrade Ivan Filipović za 2021. godinu, u području ranog i predškolskog obrazovanja. Nagradu „Ivan Filipović“ dodjeljuje Republika Hrvatska za značajna ostvarenja u odgojno-obrazovnoj djelatnosti i predstavlja najviše priznanje djelatnicima u odgoju i obrazovanju.

U travnju nam je svečano uručena nagrada za najljepšu učionicu na otvorenom. To je posebna kategorija HRT-ovog natječaja za najljepši školski vrt, koju dodjeljuje Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Osim naše, ova je godina značajna jer su u Križevce stigle još tri nagrade, nagradu Ministarstva poljoprivrede za tradicijski uzgoj osvojila je Srednja gospodarska škola i Osnovnu školu Ljudevita Modeca, Područna škola u Vojakovečkom Osijeku, a Srednja škola Ivan Seljanec Križevci dobila je priznanje za najbolje početnike.

Ova nagrada nam je važno priznanje, s obzirom na njen obrazovni karakter: naš vrt je važno didaktičko sredstvo u ostvarivanju našeg odgojno-obrazovnog programa te mjesto igre, istraživanja i sklapanja novih prijateljstava.

Projekt *Živimo inkluziju* je izabran da predstavlja Koprivničko križevačku županiju na državnoj smotri projekata. Prezentirala ga je odgojiteljica savjetnica Ružica Bjeličić.

Na razini ustanove u ped. god. 2022./2023. nastavili smo aktivnosti vezane uz sigurnost i zaštitu djece na Internetu, te medijsku pismenost djece. Kroz edukativni materijal za rad s djecom i roditeljima vezano uz medijsko obrazovanje, educiranje o medijima i njihovom utjecaju, kao i novim trendovima i izazovima života u moderno doba bili će nam koristan izvor za planiranje i provođenje rada s djecom i roditeljima. Tema je i dalje vrlo aktualna, s obzirom na to da većina djece neizbježno konzumira različite vrste medijskih sadržaja, nužno je od rane dobi razvijati kompetencije koje će im pomoći kritički promišljati sadržaje koji im se nude.

Edukaciju djece i odgojitelja o oralnom zdravlju i važnosti oralne higijene od najranije dobi, na razini ustanove nastavili smo s realizacijom projekta „Zubić vila“. Cilj aktivnosti u sklopu projekta bio je smanjiti dentalni strah kod djece predškolske dobi, prevenciju pojave karijesa te stjecanje zdravih navika. Projekt smo provodili organiziranim aktivnostima za djecu, roditelje, ali i odgojitelje i stručni tim Vrtića.

U ostvarivanju plana i programa jačali smo socio-emocionalne kompetencije, poticali usvajanje humanističkih vrijednosti, te smo posebnu važnost usmjeravali na povratak prirodi oblikovanjem poticajnog vanjskog i unutarnjeg okruženja.

Što se tiče Agazzi programa po dobi djece, sa djecom u 3. godini života proveden je projekt *Moje tijelo*, projekt *Emocije* proveden je sa djecom u 4. godini života i sa djecom u 5. godini života proveden je projekt *Osjetila*.

Djeci smo omogućili da ostvare i dožive nova iskustva te da rastu u prirodi, sa prirodom i za prirodu jer dijete u kontaktu sa prirodom otkriva čudo života. Vrtlarstvo je također važan čimbenik moralnog i društvenog odgoja koji nudi mnoge mogućnosti za razvoj govora i bogaćenje rječnika, matematičkih kompetencija i uočavanje promjena u prirodi kroz godišnja doba. Uzgajanjem biljaka i brizi za okoliš kod djece razvili smo osjećaj poštovanja i zahvalnosti kao i spoznaju da zemlja daje plodove koji rastu i utječu na naš rast i razvoj.

Ovim izvješćem želimo prikazati bogatstvo iskustava, koje nam je ova pedagoška godina donijela, kao i mnoge situacije istraživanja, učenja, druženja, pomaganja, suradnje, stvaranja socio-emocionalnih odnosa i našega djelovanja. Osvještavali smo sve ono pozitivno ili manje pozitivno, sve ono što nam je svima, djeci i odraslima omogućilo podizanje kvalitete odgojno obrazovne prakse na višu razinu u odnosu na onu s koje smo krenuli početkom pedagoške godine.

## 2. USTROJSTVO RADA

Temelj našeg rada bila je fleksibilnost i spremnost svih radnika da se prilagode potrebama svakog djeteta i roditelja. Kao i djeca unutar svake skupine, i mi radnici smo također živjeli životom jedne obitelji i tako iskusili sve one dobrobiti, ali i izazove, s kojima se jedna obitelj suočava.

Druga važna kvaliteta našeg ustroja odnosila se na ponudu više vrsta programa različitog trajanja, ostvarivanja ciljeva i specifičnih zadataka vezanih za posebne interese djece i roditelja koje u nastavku izvješća predstavljamo.

Dječji vrtić Zraka sunca ove pedagoške godine provodio je redoviti cjelodnevni 10-satni alternativni odgojno-obrazovni program prema pedagogiji Rose i Caroline Agazzi za djecu rane i predškolske dobi uz stručnu pomoć i podršku MZOS, AZOO, te Instituta „PASQUALI – AGAZZI“, Mompiano Brescia u Italiji.

Pedagoška godina 2022./2023. započela je 1. rujna 2022. godine.

Redovitim 10-satnim programom tijekom godine bilo je obuhvaćeno oko 128 polaznika, od tog broja 25-ero djece polaznici obveznog programa predškole.

U vrtiću je radilo 20 radnika i 4 vanjska suradnika.

Redoviti program u trajanju od deset sati dnevno odvijao se u četiri mješovite vrtićke skupine i jednoj jasličkoj.

Radno vrijeme vrtića je od 6:15 do 16:15 sati, a otvorenost Vrtića je bila do 17:00 sati.

Unutar 10-satnog programa s ciljem obogaćivanja odgojno-obrazovnog rada s djecom provodili smo:

- Preventivni i zaštitni program,
- Program zdravstvene zaštite djece
- Individualne programe inkluzije djece s posebnim potrebama i
- Program izleta i posjeta.

Programi po dobi djece kao i program pripreme djece za školu provodili su se tri puta tjedno u jutarnjim satima te u popodnevним satima, za vrijeme odmora mlađe djece. Voditeljice programa predškole bile su Sanja Đurec Šafran i Ružica Bjeličić

Od ove pedagoške godine ponovno provodimo Program ranog učenja stranog jezika – engleski i Program za potencijalno darovitu djecu te Malu sportsku školu, u suradnji sa Zajednicom športskih udruga u Križevcima.

## **U realizaciji odgojno-obrazovnog rada sudjelovali su:**

- ravnateljica:

Terezija Horvat, VŠS, odgojitelj sa stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode

- pedagoginja:

Nikolina Ostroški, VSS, stručni suradnik sa stručnim usavršavanjem iz Agazzi metode

- odgojiteljice:

Ružica Bjeličić, VŠS, odgojitelj savjetnik s položenim stručnim ispitom i stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode,

Sanja Katanec, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom i stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode, voditelj programa rada za potencijalno darovitu djecu,

Vesna Žuti, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom i stručnim usavršavanjem iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode,

Andreja Skalički, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom i B2 stupnjem engleskog jezika, voditelj programa ranog učenja engleskog jezika,

Marusja Mesaroš, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom,

Ivana Orehovački, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom,

Darinka Škrebek, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom, na porodiljnom dopustu

Sanja Đurec, VŠS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom,

Marta Bjeličić, VSS, odgojitelj s položenim stručnim ispitom i stručnim usavršavanjem iz Agazzi metode

Lucija Dolinšek, SSS, odgojitelj

Tea Jaki, SSS, odgojitelj

Marta Piškorić, SSS, pomoćnik za skrb i njegu djece

- blagajnički i administrativni radnik:

Josip Horvat, SSS

- kuharice:

Ivančica Jurić, SSS

Valentina Krsnik, SSS

- pomoćna kuharica:

Ana Agneza Anušić, OŠ

- spremačice, pralje:

Nataša Račić, SSS

Ana Agneza Anušić, OŠ

- domar:

Slavko Kalamiza, SSS, stručnjak zaštite na radu

Vanjski suradnici: zdravstvena voditeljica, logoped, računovođa, pravnik.

Ostvarivali smo važnu zadaću praćenja primjerenosti ustrojstva i njegovo pravovremeno mijenjanje i prilagođavanje novonastalim promjenama. Zalagali smo se za racionalno korištenje radnog vremena svih djelatnika i vršili preraspodjelu tijekom godine u cilju zadovoljavanja potreba djece.

Odgojitelji su pravovremeno uočavali nedostatke ustrojstva i dogovorno ih rješavali s ciljem poboljšanja kvalitete rada i pružanja pomoći jedni drugima u kriznim situacijama kao što je bio period adaptacije djece. Radnici su imali puno razumijevanja da se ustrojstvo mijenja, uvijek su bili otvoreni za dogovor ne držeći se ustaljenih obrazaca.

Valja i dalje zadržati i raditi na postignutoj velikoj fleksibilnost u organizaciji odgojno obrazovne prakse, na dinamici aktivnosti, na uzimanju obroka, dolascima i odlascima djece te fleksibilnost stručnih i ostalih djelatnika u svrhu zadovoljavanja različitih potreba djece.



### 3. MATERIJALNI UVJETI RADA

Djeca su otkrivala vrijednosti koje promiču očuvanje kvalitete života, pozitivan stav prema vrednotama, odgovorno ponašanje prema životnoj okolini, ljudima i svemu što nas okružuje.

Osiguravali smo stalan kontakt djece s prirodom, poticanje praktičnih i radnih aktivnosti, otvorene mogućnosti znanstvenog opismenjavanja djece i sudjelovanje u životu i radu odraslih. Pridavali smo posebnu važnost učenju djece u prirodi.

Djeca su gotovo svakodnevno boravila u vrtu i uživala sve dobrobiti koje donosi rad i dodir sa zemljom. Sadili su, kopali, zalijevali, plijevali, grabljali lišće te košenu travu nosili u kompost. Izradili smo hranilišta za ptice i „hotel“ za kukce.

Kako bi povećali sigurnost djece, ispod dviju ljuljački postavljene su zaštitne podloge.

Obogaćivali smo centre i oblikovali centar žive prirode..

U unapređivanju prostorno-materijalnih uvjeta rada vodili smo brigu o sigurnosti i zaštiti djece.

Budući da se razvoj kompetencija događa u kontekstu i da kontekst može utjecati na bilo koji i na sve aspekte dječjeg razvoja, nastavili smo

unapređenjem i oblikovanjem poticajnog materijalnog i socijalnog okruženja. Materijalni kontekst smo uređivali, nadopunjavali i mijenjali kroz godinu sukladno interesima i potrebama djece te tako zadovoljili dječju potrebu za istraživanjem i učenjem kroz vlastitu aktivnost i suradnju s drugom djecom.



- ✚ održavali smo postignutu razinu poticajnog materijalnog okruženja,
- ✚ uređivali smo materijalni kontekst sukladno interesima i potrebama djece, formirali nove centre koji su zadovoljavali dječje potrebe za istraživanjem i učenjem kroz vlastitu aktivnost i suradnju s drugom djecom, mijenjali smo centre tijekom godine
- ✚ promišljali smo položaje centara u prostoru kako bi omogućili različite oblike grupiranja djece, ali i osamljivanja, različite interakcije i komunikaciju,
- ✚ obogatili smo centre s dovoljnim količinama kvalitetnih materijala,

- ✚ osmislili smo vanjske prostore nizom detalja i sadržaja: neoblikovani drveni materijali poput oblutaka, štapića, različitog kamenja, školjke, kućice od puževa, gumbi, vrpce, češeri, orašasti plodovi i slični materijali (koje smo iznosili i unosili iz objekta) da postanu što izazovnije za istraživanje, igre i aktivnosti djece: aktivnosti s kretanjem, životno praktične i radne, akcije u suradnji s roditeljima – nabava stolova i stolica panjeva
- ✚ prenamjena starih stolova za obroke u vanjskom prostoru
- ✚ uređivanje taktilne staze – nova živica
- ✚ vanjski centar knjižnice, za djecu i roditelje, gdje mogu posuditi knjige, ali i donijeti vlastite



### **Provodili smo intenzivnu interakciju s djecom:**

neposrednim bogaćenjem okruženja kroz centre i panoe: stariji pomažu mlađima (djeca su se trudila pomagati) uz didaktička sredstva Dobra djela, Kocka ljubavi i društvene igre uz pomoć kojih su djeca razvijala empatiju, strpljenje, toleranciju i samopouzdanje. Aktivno smo uključivali djecu u sve situacije uz prihvatanje odgovornosti uzimajući u obzir sve aspekte djetetova razvoja te poštivanje osobnosti i individualnih potreba svakog djeteta,

Cjeloviti 10-satni program u pedagoškoj godini 2022./23. financiran je:

- iz sredstava proračuna Grada Križevaca (133,00 eura po djetetu),
- iz uplate roditelja korisnika (151,00 eura),
- iz potpore ostalih zainteresiranih subjekata

### **Zaključak i zadaće za narednu godinu:**

Uvažavajući različite potrebe i interese djece i dalje ćemo strukturirati prostor na način da sadrži raznovrsne centre aktivnosti. Kod formiranja centara naglasak ćemo dati na obnovu Agazzi centara. U organizaciju prostora i dalje ćemo uključivati djecu čime ćemo osnaživati njihovo samopouzdanje i osjećaj kompetencije. Djeca će uvijek imati mogućnost samostalnog odabira aktivnosti i materijala, slobodan odabir partnera u igri, odabir vremena trajanja aktivnosti te slobodu izražavanja. Pravilno strukturiranim prostorom, rasporedom centara omogućavat ćemo djeci

različite socijalne interakcije, u manjim ili većim grupama, te istovremeno nuditi priliku za osamu djeteta i njegovu samostalnu aktivnost.

Nastavljajući se na našu misiju održivog razvoja planiramo izgradnju vlastite mini-elektrane, čime bi proizvodili vlastitu električnu energiju iz Sunčeve svjetlosti, koja je obnovljivi izvor energije.

Unatoč otežanoj ekonomskoj situaciji, zalagat ćemo se i dalje da svi naši prostori nude kvalitetan strukturiran i nestrukturiran materijal koji će biti zanimljivi djeci, pozivati ih na učenje čineći i sudjelujući u različitim aktivnostima s drugom djecom, starijom i mlađom, koristeći materijale kao izvore iskustva i spoznaja. Nadalje ćemo istim tempom podizati kvalitetu opremanja i oblikovanja okruženja kako bi vrtić postao autentičan i prepoznatljiv po svojoj alternativnoj Agazzi koncepciji rada.

#### **4. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE**

Program preventivne zdravstvene zaštite djece u dječjem vrtiću provodili smo prema planu i propisanom programu u svim segmentima, a posebna pažnja posvećena je sigurnosti cjelokupnog okruženja u kojem dijete živi. Osiguranje pravilne prehrane, kretanja djece, redovitosti boravka djece na otvorenom, kvalitetnog dnevnog odmora, optimalnih higijensko-zdravstvenih uvjeta boravka djece u vrtiću, sustavnog praćenje rasta i razvoja djece i stanja uhranjenosti te promicanje zdravih stilova života bili su glavni ciljevi rada u području koje se bavi zdravim tjelesnim razvojem djeteta.

Prije početka pedagoške godine obavili smo pripreme za dolazak novoupisane djece, kako bi ublažili negativne pojave i reakcije u procesu adaptacije i stvorili uvjete za razvijanje osjećaja sigurnosti.

Pri dolasku djece u vrtić otvoreni su zdravstveni kartoni za djecu, te je uz njih vođena i potrebna dokumentacija, proveli smo identifikaciju djece sa zdravstvenim posebnostima i pratili smo njihovo zdravstvenog stanje, posebno djece jasličke dobi. Posebnu pozornost proveli smo radu s roditeljima te djece, ali i roditeljima djece s posebnostima u prehrani, iz zdravstvenih ili vjerskih razloga.

Pratili smo utjecaj prehrane na rast i razvoj djece obradom antropometrijskih mjerenja (težina, visina), koje smo redovito obavljali.

Kontinuirano pratimo ekološko ponašanja svih radnika (osobito u sanitarno- higijenskom održavanju prostora, igraćaka, pribora za jelo i drugih sredstava za rad te pri provođenju higijensko – epidemioloških mjera).

#### **Opis aktivnosti vezanih za realiziranje zadaća**

Tijekom pedagoške godine 2022/23. interakcijskim radom počevši od djeteta, njegove obitelji do vrtića kao socijalne zajednice i drugih elemenata okoline provodili smo stručne aktivnosti primarnog i preventivnog programa s ciljem ostvarivanja djetetovih prava na zdravlje i optimalan rast i razvoj. Roditelje smo redovito informirali o aktualnim virozama, respiratornim infekcijama ili bolestima koje su se pojavljivale u vrtiću putem roditeljskih sastanaka, obavijesti ili promotivnog materijala u kutiću za roditelje.

## **Kroz program zdravstvene zaštite provedene su aktivnosti:**

- ✚ provedeni su sistematski pregledi svakog novoupisanog djeteta prije dolaska u vrtić od strane pripadajućeg liječnika,
- ✚ otvoreni su novi zdravstveni kartoni za novoupisanu djecu radi provođenja aktivnosti dokumentiranja i evidencije,
- ✚ kod djece su izvršena antropometrijska mjerenja,
- ✚ praćene su epidemiološke situacije po skupinama (zimski mjeseci)
- ✚ interakcija s vanjskim suradnicima je bila učestala i poduzimane su preporučene sanitarno-epidemiološke mjere,
- ✚ provodili smo aktivnosti boravka u prirodi,
- ✚ organizirali smo igre u dvorištu vrtića, druge tjelesne aktivnosti i natjecanja,
- ✚ aktivnosti u zatvorenom prostoru koji potiču razvoj velikih mišića: aktivnosti i vrijeme na podu, masaža, rastezanje, pjesma i glazba, igre prstima, hvatanje i rukovanje predmetima, podizanje i nošenje tereta, puzanje, penjanje, hodanje, igre s loptom, podizanje, nošenje i slaganje kocaka,
- ✚ aktivnosti u zatvorenom prostoru za razvoj malih mišića: vještine vizualnog fokusiranja, pomicanje, guranje, razgrtanje i okretanje, „pinceta zahvat“, guranje i povlačenje predmeta, slagalice, bojanje,
- ✚ vodila se briga o nabavi sanitetskog materijala, lijekova te sredstava za dezinfekciju da se popune kutije prve pomoći,
- ✚ svako dijete pod sumnjom na bolest (temperatura, kašalj, osip, probavne smetnje) bilo je izolirano iz skupine do ozdravljenja,
- ✚ kod manjih ozljeda i ogrebotina te krvarenja ili jednostavnijih hitnih stanja pružena je prva pomoć u vrtiću,
- ✚ tijekom pedagoške godine vršeno je praćenje i analiza povreda djece zbog realizacije mjera prevencije,
- ✚ djeci koja imaju posebne potrebe u njezi i brizi za zdravlje ili odgoj posvećena je posebna pažnja te stručan nadzor.

Početak pedagoške godine održani su roditeljski sastanci za novoprimitljene roditelje na kojima je zdravstvena voditeljica roditeljima dala upute o zdravstvenoj zaštiti djeteta u dječjem vrtiću s naglaskom na poštivanje nedovođenja oboljelog djeteta u kolektiv te obavezno odvođenje na liječnički pregled, kao i obavezno poštivanje donošenja liječničkih ispričnica nakon bolovanja djeteta. Dati je i naglasak na važnost kontrole procjepeljivanja, pravovremenog dojavljivanja zaraznih oboljenja u vrtić kao i važnost obaveznog upozorenja na eventualnu promjenu djetetovog zdravstvenog i razvojnog statusa.

## Kako smo ostvarivali program pravilne prehrane?

Bitna zadaća ustanove bila je briga o prehrani djece.

Pravilna prehrana je ona prehrana:

- ✚ koja zdravstveno, nutritivno i energetski odgovara djeci o kojoj vrtić skrbi
- ✚ koja je raznovrsna u izboru namirnica
- ✚ koja pravilno planiranim i raspoređenim obrocima osigurava optimalan rast i razvoj djece.

Cilj pravilne prehrane je razvijanje zdravih prehrambenih navika u najranijoj dobi, održavanje dobrog zdravlja, sprečavanje bolesti povezanih s načinom prehrane, i najvažnije, usvajanje pozitivnih stavova o očuvanju i unapređenju zdravlja. U našem vrtiću posebna pažnja posvećuje se prehrani zbog velike važnosti za period intenzivnog rasta i razvoja djece predškolske dobi. Osigurava se redovitim brojem obroka, ovisno o vrsti programa koji dijete koristi. Izbor i način pripreme hrane moraju biti primjereni dobi djece. U redovitom desetsatnom programu djeci su osigurana 5 obroka – zajuttrak, doručak, voćni obrok (užina I), ručak i užina. Jelovnici se planiraju na bazi jednog tjedna. Obavezno se poštuje tendencija korištenje što veće količine sezonskog povrća i voća u kombiniranju obroka. Pri planiranju obroka poštuju se propisana načela i prehrambeni standardi za planiranje prehrane u dječjim vrtićima te se nastoji izaći u susret i zadovoljenju ne samo dječje potrebe za hranom već i za okusima koje djeca vole.

U Vrtiću hrana se spravlja prema propisanim načelima i prehrambenim standardima, a pri planiranju i realizaciji jelovnika maksimalno se nastoji poštivati sljedeće:

- ✚ temelj prehrane bazira se na cjelovitim žitaricama, sezonskom voću i povrću
- ✚ djeci se nude mahunarke koje do sada nisu konzumirala ili su korištene tek sporadično
- ✚ izbor mesa se bazira na lakše probavljivim vrstama poput peradi, teletine
- ✚ u odabiru mliječnih proizvoda naglasak je na fermentiranim mliječnim proizvodima, te se naglasak stavlja na udjele mliječne masti ovisno o dobi djeteta
- ✚ naglasak na atmosferu i na estetiku jela i stola te atmosferu blagovanja
- ✚ hrana je servirana u pet dnevnih obroka tijekom boravka u vrtiću: zajuttrak, doručak, užina I, ručak i užina II . s obzirom na prisutnost djece s nutritivnim alergijama, kao i iz vjerskih razloga - prehrana se prilagođava potrebama djeteta

## Ostvarivanje programa sanitarno-higijenskih aktivnosti

Provođenjem ovog programa pridonosili smo cjelovitom razvoju osobnosti, kvaliteti života i ostvarivanju mjera sigurnosti i zaštite djece.

Tijekom pedagoške godine vodila se briga o:

- ✚ provođenju i unapređivanju higijenskih uvjeta prostora u kojem djeca borave (sve prostorije, sobe dnevnog boravka, sanitarne prostorije) te pravilnom korištenju dezinfekcijskih sredstva,
- ✚ redovitom bojenju zidova, dezinficiranju prostorija, površina i zraka,
- ✚ unapređivanju i provođenju higijenskog održavanja vanjskih površina, pješčanika, igračaka, koševa za otpadne tvari,
- ✚ unapređivanju pravilnog čišćenja i održavanja opreme (posteljno rublje,...) i igračaka,
- ✚ održavanju mikroklimatskih uvjeta prostorija u kojima borave djece (prozračnost prostorija, temperatura, vlaga, osvjetljenje),
- ✚ provođenju opće i osobne higijene djece i djelatnika (higijena postelnog rublja, higijenska upotreba čaša, ručnika, maramica, higijenske odjeće i obuće),
- ✚ produljenje sanitarnih iskaznica čije je uredno provođenje osiguravalo poštivanje zakonske obveze, ali i potrebu da svi zaposlenici koji su u procesu rada s djecom budu zdravi

Redovito su se provodile HACCP aktivnosti za kuhinju i pripadajuće prostore:

- ✚ provodilo se i unapređivalo mjere za pravilne sanitarno-higijenske uvjete u prostorijama za čuvanje, pripremanje i distribuciju hrane (dezinfekcija posuđa i pribora za jelo, ispravnost živežnih namirnica, pravilno rukovanje hranom, higijensko serviranje i konzumiranje hrane, higijensko prikupljanje i dispozicija otpadne hrane te neutrošenih količina jela, higijensko održavanje svih prostora i opreme, osiguranje pitke vode i higijenski nadzor).
- ✚ povremeno se organiziralo i provodilo mjere sanitarno-higijenskog nadzora tehnologije i namirnica i to:
- ✚ mikrobiološka ispravnost namirnica, praćenje i evidencija nalaza (sanitarno higijenskih nadzora) periodičke kontrole tri puta godišnje ili prema epidemiološkoj indikaciji, brisova radnih površina, stolova, predmeta te brisova ruku radnika i pravovremeni sanitarni pregledi radnika, praćenje i evidencija nalaza,
- ✚ mjere dezinfekcije, dezinfekcije, deratizacije - dva puta godišnje,

## **5. ODGOJNO OBRAZOVNI RAD**

Vrtić je polazilo 128 djece raspoređenih u četiri vrtićke i jednu jasličku mješovitu skupinu. U periodu prilagodbe nije bilo značajnijih teškoća zahvaljujući dobroj pripremi i suradnji između odgojitelja i roditelja.

Roditeljski za nove roditelje i radionicu za novoupisanu djecu iskoristili smo kako bi roditelje pripremili na proces adaptacije, koje će njihovo dijete proći polaskom u vrtić, s naglaskom na separacijsku anksioznost, regresiju i druge reakcije uobičajene u ovom periodu. Nastojali smo im dati savjete kako ublažiti ovu situaciju te sebi i djetetu olakšati navikavanje na novu okolinu te uspostaviti bliskost s odgojiteljem. Stavljali smo naglasak na djetetov doživljaj te situacije, u kojoj ulazi u novu sredinu koja je bitno drugačija od one na koju je naviklo. U toj sredini mijenjat će mu se i status, ono neće više biti jedino već jedno u grupi s drugima s kojima mora surađivati, uskladiti se, a ponekad i svađati. Dijete nema još dovoljno socijalnih iskustava s djecom i drugima tako da je ova situacija vrlo stresna i ono može reagirati plačem, dugim opraštanjem od roditelja, odbijanjem ulaska u sobu dnevnog boravka, odbijanjem hrane, regresivnim ponašanjima, ponašanjima koje je već prošlo u svom razvoju, agresivnošću, pretjeranom vezanošću za odgojitelja, povlačenjem, žaljenjem na bolove. Sve je to normalno i moguće je očekivati kod svakog djeteta samo u drugačijem obliku i drugom vremenu (neko dijete odmah reagira, a neko kasnije). Za većinu je djece dolazak u vrtić mješavina radosnog uzbuđenja zbog susreta s djecom, aktivnostima i igračkama, ali i tjeskobe zbog odvajanja od roditelja na nekoliko sati.

### **Priprema roditelja na polazak djeteta u vrtić**

Roditeljima smo ponudili praktične savjete kako olakšati sebi i djetetu polazak u vrtić. Objašnjavali smo im da puno ranije najave djetetu odlazak u vrtić nego što će krenuti. Vrlo je važno usuglasiti stavove o vrtiću kod svih ukućana pa smo im predložili da razgovaraju s ukućanima i prijateljima u prisustvu djeteta o pozitivnim stranama vrtića, veselim događanjima vezanim za vrtić, da pogledaju zajedno video snimku nekih aktivnosti u vrtiću ili ih prate na televiziji. Isto tako predloženo im je da posjete vrtić i upoznaju djecu i odgojitelje. Odgojitelji su se upoznavali s potrebama i navikama svakog djeteta i tražili od roditelja da ih upozore na neke situacije na koje misle da treba obratiti više pozornosti. Predložili smo roditeljima da na početku dovode dijete na kraće vrijeme u vrtić, dva sata u prvom tjednu, a postupno ćemo produljivati do cijelog vremena. Rastanak roditelja i djeteta bi trebao biti kratak i srdačan. Preporuka je odmah otići nakon dovođenja djeteta u vrtić, učiniti to bez zadržavanja u garderobi ili gledanja kroz vrata. Mi smo poštovali njihovu zabrinutost,



ali im ulijevali sigurnost da ćemo se dobro brinuti o njihovom djetetu. Uvijek su mogli dobiti od nas potpuno razumijevanje, stručnu pomoć i podršku.

Savjetovani su da prvih mjeseci dovode dijete redovito kako se ne bi nakon nekog vremena nedolaženja ponovo pojavile teškoće prilagodbe na vrtić. Predloženo je da dijete u prvim danima dolaženja može sa sobom ponijeti neku svoju omiljenu igračku ili predmet za koji je vezano. Isto tako im je rečeno da hvale dijete i iskazujete svoju radost što se igra i druži s drugom djecom u vrtiću te da razgovaraju s drugim roditeljima o problemima prilagodbe, da pokušaju dijeliti teškoće i međusobno se podržavati.

Na kraju možemo reći da je prilagodba djece na vrtić protekla uspješno bez većih poteškoća i da je samo 10 % djece pokazivalo neke poremećaje u ponašanju kao što su: strah od odvajanja ispadi bijesa, plačljivost, smetnje pažnje i koncentracije, stalno traženje pažnje odgojitelja. Specifična je bila situacija u Plavoj skupini, gdje se u skupinu se upisalo 11– ero nove djece, od toga se petero djece ispisalo zbog zdravstvenih razloga. U periodu od mjeseca rujna do siječnja uključivala su se nova djeca pa je period prilagodbe trajao duže od planiranog. Novo upisana djeca su često bila bolesna pa smo se u nekim situacijama vraćali na program prilagodbe tokom godine.

### **Lik posrednik**

Lik posrednik je prethodno dogovoren lik, koji će pratiti djecu kroz cijelu pedagošku godinu te povezuje sve aktivnosti i projekte.

Pomaže djeci da se što bolje adaptiraju u vrtiću, uspostave pozitivan odnos s odgojiteljima, djecom, usvoje pravila ponašanja, upoznaju ambijent kao i osobe koje tu rade, također sudjeluju u odgoju djece..

Djeca su uz pomoć lika Bubamare, kroz igru i istraživanje usvojila Agazzi elemente:

- upoznavanje vrtića (unutarnji i vanjski materijalni prostor, osoblje vrtića),
- upoznavanje svojeg znaka (razlikovanje privatnog vlasništva od zajedničkog vlasništva),
- aktivnosti praktičnog života (serviranje, usvajanje higijenskih normi...),
- osiguravanje socijalnog konteksta (s vršnjacima, odraslima, gostima),
- upoznavanje garderobe (moj ormarić, moja vješalica, moje mjesto za čizme; mjesto od prijatelja),
- svaka stvar ima svoje mjesto (vanjski red pridonosi unutarnjem miru i skladu),
- primjena boja glasa (na dvorištu, za vrijeme obroka, u zajedničkoj aktivnosti, u slobodnoj igri u sobi DB),
- pano „Moj vrtić“ (tko je prisutan i upotreba znakova raspoloženja: sretan, tužan i ljut)

- pripadnost skupini,
- starije djetete pomaže mlađemu (starije djetete „skrbnik“ odabire mlađe djetete „štićenika“),
- upotreba medaljica (određuje broj djece za igru u pojedinom centru - razvija se red u igri),
- živjeti u prirodi, s prirodom i za prirodu (aktivnosti u dvorištu, voćnjaku i povrtnjaku).

### **Specifične odgojne situacije kroz koje su djeca zadovoljavala potrebe i učila živjeti u zajedništvu u vrtiću alternativne Agazzi koncepcije**

Osiguravanjem uvjeta, kako materijalnih, tako i socio-kulturnih polazeći od dječjih interesa i unutrašnjih motiva indirektno smo utjecali na izbor aktivnosti i slobodu djeteta da sudjeluje u njima u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.

Intenzivirali smo rad na:

- razvoju osnovnih tjelesnih potreba i čuvanju djetetova zdravlja i života,
- zadovoljavanju potrebe za sigurnošću, nježnošću i ljubavlju,
- zadovoljavanju potrebe za raznolikom stimulacijom, novim, doživljajima i predmetima bogate i promjenjive okoline, potrebi za uzajamnosti komunikacije, pozitivne emocionalne klime, trajnosti veze s odraslima i drugom djecom.

Svakodnevno smo provodili različite vrste aktivnosti:

- životno praktične i radne vezane za biološke potrebe djeteta, njegu, svlačenje i oblačenje, samoposluživanje, kućne poslove, njegu biljaka i životinja, izradu predmeta i igračaka,
- raznovrsne igre: simboličke, igre građenja i konstruiranja, igre s pravilima i dr.,
- društvene i društveno zabavne aktivnosti: završne prezentacije odgojno obrazovnog rada po dobnim skupinama, odlazak u kazalište, izleti, suradnja s Gradom,
- umjetničko promatranje, slušanje, interpretacija umjetničkih tvorevina za djecu, kao što su: slikovnice, likovna, književna, glazbena, scenska, filmska i druga djela,
- aktivnosti raznovrsnog izražavanja i stvaranja djeteta: pjevanje, sviranje, crtanje, slikanje, modeliranje, dramsko-scensko izražavanje te izražavanje pokretom,
- istraživačko spoznajne aktivnosti: manipuliranje predmetima, promatranje i upoznavanje biljnog i životinjskog svijeta, magnetizma, osjetila (dodir, miris, vid i sluh), otkrivanje i eksperimentiranje s bojama, verbalno rješavanje problema,
- specifične aktivnosti s kretanjem: tjelesno vježbanje, razvijanje osnovnih pokreta, prirodnih oblika kretanja i sportskih vještina.

## 5.1. REALIZACIJA ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA U AGAZZI MJEŠOVITIM SKUPINAMA

Odgajno-obrazovni rad temeljili smo na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i osiguravali uvjete za zadovoljavanje temeljnih prava djece, prava na odgoj i obrazovanje u multidimenzionalnim, interaktivnim, dinamičnim i kontekstualnim procesima za osobnu, emocionalnu, tjelesnu, obrazovnu i socijalnu dobrobit, uz najbolje moguće uvjete za zadovoljavanje njihovih potreba te podržavanje i poticanje svih aspekata razvoja djeteta kao individue.

Kontinuirano stručno usavršavanje nam je bilo važan alat u sukonstruiranju kurikuluma i unapređivanju odgajno-obrazovne prakse. Kroz razmjenu iskustava, refleksiju i suradnju mijenjali smo i unapređivali vlastitu praksu. U **suradničkom ozračju i timskom radu**, promatranjem i razumijevanjem djece implementirali smo agazzijevsku pedagogiju i Pedagogije zajedništva na način **da svaka situacija bude odgajna i pritom zadovolji razvojne potrebe djece** na najbolji mogući način.

Prema agazzijevskoj pedagogiji, djelovali smo **puerocentristički** – usredotočili smo se na dijete kao centar našeg djelovanja i „životnu klicu“, koja spontano teži razvoju jer je obdareno vlastitim sposobnostima da se svaki njegov potencijal ispuni do optimuma, kako u tjelesnom, tako i intelektualnom, moralnom i religioznom pogledu, u čemu je naša uloga kao refleksivni praktičari stvoriti poticajno okruženje, koje potiče cjeloviti razvoj.

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani predškolski odgoj i obrazovanje programom smo poticali i osnaživali **osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje i to:** komunikaciju na materinskom jeziku, komunikaciju na stranim jezicima, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalne kompetencije, kompetencije razvoja vlastite strategije učenja, socijalne i građanske kompetencije, kompetencije inicijativnosti i poduzetnosti te kompetencije kulturne osviještenosti i izražavanja. Poticanje i osnaživanje nabrojanih kompetencija temeljili smo na vrijednostima znanja, humanizma i tolerancije, identiteta, odgovornosti, autonomnosti i kreativnosti.

**Pedagogiju uređivačicu** ostvarivali smo kroz materijalni red, koji je temelj za duhovni, estetski, mentalni, moralni i društveni sklad te općenito red univerzalnih vrijednosti i sveopćeg sklada. Svrhovita pedagogija bila je usmjerena integralnom cilju odgoja.

Primjenjivali smo **majčinsku pedagogiju** punu razumijevanja i ljubavi te smo nastojali u svakoj situaciji postupiti kako bi postupili i prema vlastitom djetetu.

**Agazzijska didaktika** uključivala je:

- živu i inteligentnu upotrebu stvari primjenjujući vježbe iz praktičnog života gdje je svaki fizički zadatak povezan sa životom, osobnom higijenom, radom na zemlji, vrtlarstvom, uređivanjem i čišćenjem prostora, običnim kućnim poslovima kroz koje su djeca uvježbavala inteligenciju i aktivnu logiku jer su sve izvodili na najracionalniji i najlogičniji način;
- uzajamnu pomoć, starije dijete pomagalo je mlađem što znači živjeti s drugima i za druge;
- jednostavan didaktički muzej koji sadržava zbirke sitnica, predmeta i različitih materijala za jednostavne i zabavne senzorne vježbe, za učenje o predmetima djelovanjem podržavajući koncepciju Vrtića djelovanja, a ne govorenja;
- korištenjem znakova za olakšavanje svakodnevnih radnji premještanja predmeta ili kretanja ljudi te stvaranje reda.

U ostvarivanju plana i programa jačali smo socio-emocionalne kompetencije, poticali usvajanje humanih vrijednosti, a posebnu pažnju usmjerili smo povratku prirodi oblikovanjem poticajnog vanjskog i unutarnjeg okruženja. Značaj dio odgojno-obrazovnog rada uključivao je rad na poticanju razvoja emocionalne inteligencije kao i rad na učenju, usvajanju i prenošenju vrijednosti. Naš odgojno-obrazovni program provodili smo među djecom od navršenih godinu dana do polaska u osnovnu školu. U ovoj pedagoškoj godini ustrojeno je ukupno pet odgojnih skupina; od toga jedna jaslička i četiri vrtićke: jaslička skupina s nazivom *Ljubičasta*; i četiri mješovite vrtićke s nazivima: *Zelena*, *Žuta*, *Plava* i *Crvena*.

Pregled odgojno-obrazovnog rada u odnosu na navedena područja dan je u nastavku teksta.

## **AGAZZI PROSTORNO OKRUŽENJE KAO POTICAJ ZA RAZVOJ I UČENJE**

Kroz poticajno prostorno materijalno okruženje unaprijedili smo kvalitetu odgojno obrazovnog rada uvažavajući pri tome potrebe i interese svakog djeteta. S ciljem osnaživanja samopouzdanja i osjećaja kompetencije u izražavanju želja, u formiranju pojedinih centara bila su uključena starija djeca.

Položaj centara i namještaj tijekom godine mijenjali u prostoru vodeći se dobi djece, potrebama i interesima skupine. Nastojali smo osigurati da položaj centara u prostoru bude u funkciji slobode kretanja, kao i korištenja prostora za popodnevni odmor djece. U organizaciju prostora bila su uključena djeca što je doprinijelo osnaživanju njihovog samopouzdanja i osjećaja kompetentnosti.

U skladu s načelima Agazzi metode koja kroz pedagogiju uređivačicu važnost pridaje estetskom uređenju vrtića, red i sklad smo postizali:

**upotrebom znakova** koji u garderobama djeci služe kako bi lakše odložili i pronašli osobne stvari ili pak pronašli svoje mjesto za stolom. Na početku pedagoške godine djeca samostalno odabiru jedan od ponuđenih znakova. Znak koji dijete odabere ima višestruku funkciju: znak se povezuje s djetetom, razlikuje privatno vlasništvo djeteta, koristi se za jezične vježbe, služi za uvođenje reda u sobi i garderobi, ...

**upotrebom medaljica** koje određuju broj djece za pojedini centar te se tako razvija red u igri, a nakon završene igre centar se posprema. Na taj način, upotreba medaljica omogućuje djeci da sama određuju gdje će se igrati, ovisno o slobodnim medaljicama.

**oznakama stopala na podu** pomoći djeci pri formiranju kolone za npr. pranje ruku; odlazak u dvorište.

Pravilno strukturiranim prostorom, rasporedom centara aktivnosti djeci smo omogućili različite socijalne interakcije u manjim i većim grupama, a istovremeno i mogućnost osame. Trudili smo se da prostor nudi djeci obilje strukturiranih i neoblikovanih materijala koji će ih pozivati na učenje čineći i sudjelujući u raznim aktivnostima s drugom djecom te koristeći materijale kao izvore iskustva i spoznaja.

Djeca su imala mogućnost samostalnog odabira aktivnosti i materijala, partnera u igri, vrijeme trajanja kao i mogućnost izbora medalja za kutić, ovisno o slobodnim mjestima. Centre smo tijekom godine nadopunjavali i mijenjali prema interesu djece.

Oblikovanjem poticajnog prostorno-materijalnog okruženja unaprijedili smo kvalitetu odgojno obrazovnog procesa uvažavajući dječje potrebe, interese i mogućnosti. Promjene koje su u skupini provedene kod djece su izazvale oduševljenje te su doprinijele boljoj atmosferi u skupini, većoj koncentraciji i komunikaciji djece u vođenim i slobodnim aktivnostima.

Prostor izvan skupine (hodnik) često služi djeci da zadovolje potrebu za osamljivanjem te se u skladu s time tijekom godine mijenjao, prilagođavao i nadopunjavao didaktičkim materijalima koji su budili interes djece.

## **USVAJANJE I NJEGOVANJE VRIJEDNOSTI**

U skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj u odgojno-obrazovnom procesu promičemo planiranje, provođenje i vrednovanje odgojno-obrazovnog procesa temeljenog na vrijednostima koje proizlaze iz opredijeljenosti hrvatske obrazovne politike za cjelovit razvoj

djeteta, za čuvanje i razvijanje nacionalne, duhovne, materijalne i prirodne baštine Republike Hrvatske, za europski suživot te za stvaranje društva znanja i vrijednosti koje će omogućiti napredak i održivi razvoj. Vođeni vrijednostima znanja, identiteta, humanizma i tolerancije, odgovornosti, autonomije i kreativnosti, aktivnosti smo nastojali osmisliti na način da potiču intelektualni, društveni, moralni, duhovni i motorički razvoj djece.

Poučavanje vrijednostima primarna je odgovornost obitelji koju podupire odgojno-obrazovna ustanova. Djeca počinju učiti vrijednosti vrlo rano; ona već s dvije godine imaju osjećaj što je dobro, a što loše. Taj moralni osjećaj povezan je s emocionalnim i socijalnim razvojem koji se događa unutar socijalnog okruženja, njegove obitelji. Vrtić se nadovezuje poticanju razvoja vrijednosti započetih u obitelji, uz pretpostavku da njeguju iste vrijednosti.

Odgajajući djecu za vrijednosti, poticali smo njihov kreativni i stvaralački duh. Aktivnim sudjelovanjem poticali smo njihov prosocijalni razvoj i međuvršnjačku solidarnost te opće ljudske vrijednosti. Kroz svakodnevne aktivnosti razvijali smo senzibilitet djece za poštivanje različitosti te jačali potencijal svakog djeteta.

Razvijali smo humane vrijednosti, prvenstveno odgoj za poteškoće u odnosu s drugima kroz stvarne situacije unutar skupine (životne vrijednosti), pozitivna emocionalna stanja: osjećaj pripadnosti, sigurnosti, privrženosti, povjerenja i ljubavi. Sve to poticali smo u opuštenom i ugodnom ozračju, potičući suradničke odnose među djecom u radu i igri.

Na humane vrijednosti djelovali smo, među ostalim, poticanjem svakodnevnog kontakta djece s prirodom čime se neposredno poticala zahvalnost i ljubav prema prirodi. Priče su činile vrijedan poticaj njegovanja humanih vrijednosti tolerancije, suosjećanja, prijateljstva i zajedništva te bogat izvor doživljavanja, učenja iskustvom, osjetilima i osjećajima. Ostvarujući zadaće postavljenje planom i programom, najprikladnije su bile istraživačke metode, zatim metode igre, učenja putem rješavanja problema, metoda demonstracije, praktičnih radova, crtanja, razgovora i usmenog izlaganja (pripovijedanje, opisivanje).

Ove pedagoške godine najviše smo pažnje posvetili vrijednostima prijateljstva, ljubavi i strpljivosti. Strpljivost treba biti obostrana. U skupinama smo provodili aktivnosti za poticanje strpljivosti na način da smo djecu poticali na čekanje u redu i izražavanje emocija kada čekaju, izradom didaktičkih igara te provođenjem raznih igara. Pitali smo se *uče li današnja djeca o strpljivosti?* Ispunjavanje svake želje i prohtjeva daje lošu poruku. Strpljivost treba implicirati da je vrijedno truda čekati i da je moguće čekati. Podrazumijeva znati se na miran način nositi s poteškoćama koje se stalno javljaju. To je posebno došlo do izražaja u vrijeme Adventa kada smo naglasak stavili na strpljivost prema sebi i drugima. Cilj nam je bio osvijestiti drugu stranu adventskog razdoblja; za čovjeka mnogo vrijedniju - duhovnu.

Najvažnije mjesto među vrijednostima dobile su **ljubav** i **prijateljstvo**. Prihvatanje i praćenje jedan drugoga temelji su *odgoja za poteškoće*, ključne točke Pedagogije zajedništva. Napor koji moraju

uložiti i dijete i odgojitelj traži obostranu odgovornost. To smo ostvarili kroz sustav „tutor-učenik” karakterističan za metodu Agazzi (svako dijete od 5-6 godina (tutor) izabralo je jedno dijete od 3-4 godine (učenik) o kojem je brinulo tijekom godine). Starija djeca pomažu mlađoj u situacijama uzimanja hrane, oblačenja i obuvanja, odlaska na wc, pranja ruku i sl.

## **BEZBROJ JE NAČINA DARIVANJA...OSMIJEHA, OHRABRENJA, PODRŠKE.**

Društveni pesimizam uzrokovan globalno-političkom i ekonomskom situacijom nas je motivirao i usmjerio na djela suosjećanja, solidarnosti i humanosti.

Provedeni projekti i aktivnosti:

- projekt „Darujmo osmjeħ gradu“ - djeca i roditelji su izradila simbolične poklone i poruke, koje je predškolska skupina dijelila u Gradu za vrijeme Adventa . U projekt su bile uključene sve odgojne skupine.
- akcija „Bezbroj načina darivanja“ kojim smo prikupljali slatkiše za djecu, koja su stigla iz Ukrajine, a u paketić je svako dijete dodalo mandalu, kojoj je jednu polovicu obojalo dijete iz našeg vrtića, a drugo dijete ju može završiti. U akciju su bile uključene sve skupine.
- „Mala djela, velika razlika” - s obzirom da smo u vrtiću imali posjetu jedne obitelji iz Švicarske koja djeluje u udruzi „Liziba” („Izvor”) dogovorili smo da sredstva prikupljena skupljanjem plastičnih boca, koja obično usmjeravamo u „Marijine obroke ”, preusmjerimo u ovu udругu. Djeca i roditelji vrlo su marljivo sakupljali boce tijekom godine, te smo na taj način pomogli u osiguranju dostupnosti pitke vode i bolje kvalitete života stanovnika u ruralnoj regiji Afrike. Akciju su organizirala i provela djeca i odgojiteljice svih odgojnih skupina
- skupljanje pomoći za žrtve potresa u Turskoj, u koju su se uključili radnici vrtića (vrtić pohađa dvoje djece iz Turske)

Svaka odgojna skupina oformila je pano „Dobra djela“ kojim se kod djece nastoje osvijestiti vrijednosti kojima svaki čovjek treba biti protkan, a to su pomaganje, dijeljenje, strpljivost, suosjećajnost... Uz pomoć raznih inspirativnih priča, pjesmica, igara s pjevanjem poticali smo djecu na prosocijalno ponašanje, važnost pomaganja, suosjećanja, osjećaja pripadnosti i prihvaćanja.

Projekti (nematerijalnog) darivanja plod su življenja Pedagogije zajedništva u našem Vrtiću. Djeca njime razvijaju:

**odgoj za građanstvo**, suživot koji se ostvaruje konkretnim iskustvom te brigom za sebe, druge i zajednicu u kojoj živimo;

**prosocijalnost** - načelo uzajamnosti koje nas upućuje na važnost povezanosti s drugima, prihvaćanje drugoga, različitoga od sebe;

**kulturu davanja** – prepoznavanje ljubavi i radosti u daru koji primaš i daješ, pomaganje bližnjima.

Za kraj, važno je istaknuti kako svakodnevno svjedočimo humanističke i općeljudske vrijednosti. Svjedočanstvo nije samo osobno, već i kolektivno te se očituje kroz rad u skupini, u interakciji s kolegama unutar vrtića i roditeljima. Komunikacijskim procesima i cjelokupnim kontekstom vrtića u kojem vlada etičko ozračje ispunjeno pravednošću i međusobnim poštovanjem s puno primjera ispravnog ponašanja u konkretnim situacijama, djeca uče i usmjeravaju svoja buduća ponašanja.

## **PROJEKT ZUBIĆ VILA**

S ciljem edukacije djece o oralnom zdravlju i važnosti oralne higijene od najranije dobi, na razini ustanove sudjelovali smo u projektu „Zubić vila“. Početkom godine, odgojiteljice i stručni tim vrtića sudjelovali su na edukaciji dr. dent. med. Vedrana Šantaka o prevenciji bolesti usne šupljine četkanjem zubi. Tijekom godine održana je i edukacija za roditelje *Oralno zdravlje djece*. Cilj ovog predavanja bio je, osvijestiti ulogu roditelja u oralnom zdravlju djece, naglasiti važnost prevencije bolesti usne šupljine i upoznati roditelje s trenutnim stanjem zdravlja zubi djece na području grada Križevaca. U sklopu projekta sudjelovali smo i na radionici za djecu Zubić vila u svrhu podizanja svijesti o važnosti oralnog zdravlja i oralne higijene od djetinjstva, skretanja pozornosti na oralnu higijenu kroz smijeh i igru i otklanjanja straha od liječnika dentalne medicine.

## **SIGURNOST I ZAŠTITA DJECE NA INTERNETU**

Kroz cijelu pedagošku godinu bavili smo se aktivnostima kojima je cilj bio osnažiti medijsku pismenost i kompetencije kod djece. Brojna istraživanja pokazuju da djeca danas sve ranije počinju konzumirati medijske sadržaje, stoga je važno rano početi raditi na medijskim kompetencijama i razvijanju kritičkog mišljenja. S obzirom da aktualna istraživanja ukazuju na povezanost prekomjerne i nekontrolirane konzumacije medijskih sadržaja kod djece rane i predškolske dobi s nepoželjnim ponašanjima, nastojali smo kroz roditeljske i individualne sastanke pomoći roditeljima u formiranju zdravog stava prema tehnologiji i medijima.

Smatramo da smo u ovom području cilj ostvarili samo djelomično te da i u sljedećoj pedagoškoj godini treba nastaviti s aktivnostima iz ovog područja jer je tema vrlo aktualna, obiluje brojnim



novim istraživanjima te gotovo svakodnevno dolazimo do novih spoznaja koje nam mogu pomoći unaprijediti odgojno-obrazovnu praksu.

## **MALA DJELA ZA ODRŽIVI RAZVOJ**

Projekt smo nastavili iz prošle godine, jer je kao takav važan dio našeg kurikulumu. Održivi razvoj je danas u svim granama ljudske djelatnosti i vrtić mu je širom otvorio svoja vrata i prožeo njime svoje odgojno obrazovne zadatke i ciljeve.

Mir s prirodom je jedan od ključnih elemenata Agazzi pedagogije, a jedan od načina ostvarivanja je vrtlarstvo, koje djeci omogućuje razvoj inteligencije i verbalnog izraza kroz kontakt sa zemljom, suncem i vodom. Od prvog susreta s vrtićem djeca pokazuju veliki interes za veliko dvorište, povrtnjak, voćnjak, jezero, kao i sve vrste aktivnosti koje im se nude. Svako korištenje istih od djece zahtijeva pažnju, brigu i ljubav prema prirodi. Djeca su svakodnevno bila uključena u brigu oko povrtnjaka, od sadnje sjemena u sobi u rollice od wc papira, presađivanje sadnica na gredice, zalijevanja, uklanjanje korova, ubiranje plodova i konzumacije. Povrtnjak je idealno mjesto na kojem dijete učila čitav proces rasta biljke, od sjemena do ploda, spoznala koje su radnje potrebne i koliko vremena treba proći da jedna sjemenka postala plod tj. nešto što možemo konzumirati. Važno je da djeca razvijaju radne navike te koliko truda i rada iziskuje neka određena biljka te koji vanjski čimbenici utječu na njezin rast i razvoj(kvalitetna zemlja koju dobijemo iz komposta koji imamo u vrtiću, zdrava sjemenka, voda i toplina i puno ljubavi).

U svakodnevnim aktivnostima provodili smo i ekološke radnje npr. korištenje vlastite čaše, kako bi se izbjeglo korištenje jednokratnih plastičnih čaša; korištenje prirodno neoblikovanog materijala za likovne aktivnosti kako bi se smanjila potrošnja papira te obostrano crtanje; pažljivo korištenje vode i električne energije, u suradnji s roditeljima od prikupljenih plastičnih boca kupili smo 3 posude koje smo smjestili u svakoj sobi dnevnog boravka za odvajanje otpada (plastika, papir i bio otpad) što se pokazalo vrlo pozitivno i učinkovito...

## **KAD ODRASTEM, ŽELIM BITI ZNANSTVENIK/-ICA!**

STEM je pristup obrazovanju koji podrazumijeva kombinaciju različitih područja, a čiji je cilj pronalaženje rješenja za probleme uz pomoć i primjenu znanstvenih metoda. Pojam STEM dolazi iz engleskog jezika, a sastoji se od početnih slova sljedećih područja: science, technology, engineering i mathematics (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika). Navedena područja doprinose razvoju kreativnosti, sposobnosti rješavanja problema, planiranja, analitičkog i kritičkog mišljenja, potiču suradnju, suradničko učenje i timski rad, a poticanje i razvoj tih vještina povezano je s provođenjem obrazovanja na svim razinama, počevši od rane dobi.

Područje odgoja i obrazovanja je dinamično i podložno promjenama te kao takvo predstavlja izazov za sve subjekte uključene u odgojno-obrazovni proces, stoga je važno pravilno odgovoriti i na potrebu za stvaranjem novih mogućnosti i procesa koji će rezultirati osposobljavanjem djece za život u pluralnom društvu. Globalne promjene, a posebno razvoj znanosti utječe na promjenu slike o djetetu. Od tradicionalne slike o djetetu kao nesamostalnom, nesposobnom biću te naglašavanjem izravnog poučavanja kao jedine ispravne metode, potrebno je naglašavati, osvještavati i stvarati suvremenu sliku o djetetu kao **istraživaču**, aktivnom stvaratelju znanja, kreativnom biću koje uči čineći i surađujući. Djeca od rane dobi pokazuju interes za slobodnim istraživanjem, učenjem kroz pokušaje, pogreške, analiziranjem, otkrivanjem, promatranjem i traženjem rješenja.

U našem vrtiću STEM aktivnosti bile su integrirane u redovno provođenje programa kroz različite istraživačke i ostale aktivnosti primjerene pojedinoj skupini djece, kojima smo razvijali prirodoslovne kompetencije i iskustveno stjecali spoznaje o prirodi kroz životno-praktične aktivnosti:

- ✚ uređenjem kutića plodova jeseni u vanjskom prostoru vrtića čije smo plodove koristili za razne istraživačke aktivnosti ( količina, boja, okus, veličina, struktura...)
- ✚ sijanje, sadnja i presadnja povrća i začinskog bilja, promatranje njihovog rasta, te konzumiranje uzgojenih plodova (životni ciklus biljke)
- ✚ istraživanje svojstva vode, kruženje vode u prirodi
- ✚ uređenje vanjskog prostora vrtića („Agazzi soba na otvorenom”) opremljeno sezonskim didaktičkim materijalima koji potiču kreativnost i stvaranje
- ✚ praćenje godišnjih doba i promjena u prirodi, svakodnevnih vremenskih uvjeta i bilježeći na panou „Vremenska prognoza“
- ✚ istraživanje magnetizma

Kroz istraživanje djeca otkrivaju svojstva svijeta oko sebe, stvaraju uzročno-posljedične veze, upoznaju zakonitosti, iznose dojmove, te uočavaju i donose pretpostavke i zaključke.

## 5.2. PROJEKTI U AGAZZI ODGOJNIM SKUPINAMA

### Tišinu volim jako (PLAVA skupina)

Ove pedagoške godine u skupinu se upisalo 11–ero nove djece, od toga se je petero djece ispisalo zbog zdravstvenih razloga. U periodu od mjeseca rujna do siječnja uključivala su se nova djeca pa je period prilagodbe trajao duže od planiranog. Novo upisana djeca su često bila bolesna pa smo se u nekim situacijama vraćali na program prilagodbe tokom godine. Troje djece imalo je poteškoća u prilagodbi, izražavali su se ispadima bijesa, ne kontroliranju emocija, stalnoj plačljivosti, traženje stalne pažnje od strane odgojitelja, što je značajno otežavalo rad u skupini.

Gledajući cijelu skupinu, s obzirom na broj novo upisane djece i izmjene u sastavu skupine, koje su se događale kroz značajan dio pedagoške godine, pokazala se potreba za nastavljanjem i unapređenjem projekta "Tišinu volim jako" koju smo provodili uz pomoć Agazzi elemenata naglašavajući i potičući na njihovu svakodnevnu primjenu pravila „Boje glasa”, koje je većina djece usvojila.

Ostali Agazzi elementi koje smo svakodnevno provodili u aktivnostima usvojeni su od strane djece, a osobito bi istaknuli „Stariji pomažu mlađima” tokom cijele pedagoške godine i u svim aktivnostima.



Tijekom godine obilježavali smo važne datume i blagdane, a za vrijeme adventa imali smo radionicu sa roditeljima, na kojoj smo zajednički izrađivali prigodne ukrase.

Prilikom realizacije projekta "Mali koraci za održivi razvoj" koristili smo razne slikovnice ekološke tematike i provodili aktivnosti kojima smo željeli kod djece probuditi svijest o važnosti čuvanja prirode, biljnog i životinjskog svijeta. Što svako od nas može dati za očuvanje planete Zemlje svakodnevno, potičući djecu na odgovorno ponašanje pri korištenju vode, svijetla, trošenju papira.

Naglasak je bio stavljen na razvrstavanje – recikliranje.

### Mala djela ljubavi čine me odgovornim članom zajednice (ZELENA skupina)

U ostvarivanju plana i programa vodili smo se interesima i potrebama djece. Aktivnosti i projekti

na razini skupine bili su usmjereni jačanju socio – emocionalnih kompetencija, te učenju, usvajanju i prenošenju humanističkih vrijednosti. Posebnu pažnju usmjerili smo na povratak prirodi oblikovanjem poticajnog vanjskog i unutarnjeg okruženja. Ovo je bila prilika za odgoj za poteškoće, davanje međusobne podrške i njegovanje empatije u partnerstvu s roditeljima.



Kroz projekt "Mala djela ljubavi čine me odgovornim članom zajednice" nastojali smo promicati dječja prava i odgovornosti kroz aktivnosti usmjerene stvaranju prilika za doživljaj uspjeha svakog djeteta, te osvješćivanje vlastite vrijednosti, ali i odgovornosti prema sebi i drugima.

Svakodnevno smo u radu koristili Agazzi elemente, panoe "Moje raspoloženje i "Dobra djela", a posebno nam je pomoglo svakodnevno bacanje "Kocke mira", te nastojanje da živimo dobivenu poruku. Kroz različite slikovnice

razvijali smo socio – emocionalne kompetencije djece te jačali emocionalno izražavanje i razumijevanje, uživljavanje u emocije drugih, radili smo na podizanju tolerancije na frustracije te istovremeno tražili model kako sve to ostvariti i osvijestiti kod djece.

Prioritet je bio jačanje te veze prvenstveno između odgojiteljica i djece razvijanjem zajedničke igre, poticanjem sudjelovanja u održavanju fizičkog reda (koncept reda prema Rossi Agazzi), osamostaljivanja, te izražavanja emocija riječima i izrazom lica a ne fizičkim kontaktom. Razvijali smo sigurnost i povjerenje kod djece, samopouzdanje, pozitivne slike o sebi, razumijevanje i poštivanje emocija drugih ljudi, razvoja društveno prihvatljivih ponašanja, suradničkih odnosa u aktivnostima i kulturnog ophođenja u interakciji s drugima.

Odgoj i obrazovanje temelje se na vrijednostima. Poučavanje vrijednostima primarna je odgovornost obitelji koju podupire odgojno – obrazovna ustanova. Odgajajući djecu za vrijednosti, poticali smo njihov kreativan i stvaralački duh i aktivnim sudjelovanjem poticali njihov prosocijalni razvoj i međuvršnjačku solidarnost, te opće ljudske vrijednosti.

Ove pedagoške godine najviše smo pažnje posvetili vrijednostima strpljivosti, prijateljstva, ljubavi, prihvaćanja, pomaganja i davanja. U skupini smo provodili aktivnosti za poticanje strpljivosti potičući djecu na čekanje u redu i izražavanje emocija kada čekaju provođenjem raznih igara.

Vrijednosti ljubavi, prijateljstva i prihvaćanja, ključne točke Pedagogije zajedništva i temelj odgoja za poteškoće, ostvarivali smo kroz sustav "tutor-učenik" ("Stariji pomažu mlađima"), karakterističan za metodu Agazzi. Starija djeca pomažu mlađoj u situacijama uzimanja hrane, oblačenja, obuvanja, odlaska na wc, pranja ruku i sl. U razvijanju prijateljstva pomoglo nam je bacanje "Kocke ljubavi", te razne aktivnosti vezane uz tu temu (priče, pjesme, likovne aktivnosti, metode razgovora i opisivanja).

Također smo napravili pano sa pravilima ponašanja: primjerena, ona koja odobravamo i neprimjerena, ona koja su opasna i ne toleriramo ih.

.Kroz pano "Dobra djela" kod djece smo nastojali osvijestiti vrijednosti kao što je pomaganje, dijeljenje, strpljivost, suosjećajnost, prihvaćanje te ih poticati na prosocijalna ponašanja.

Pedagogija zajedništva, koju živimo u vrtiću, potiče nas na suživot koji se ostvaruje konkretnim iskustvom te brigom za sebe, druge i zajednicu u kojoj živimo (odgoj za građanstvo), potiče načelo uzajamnosti koje nas upućuje na važnost povezanosti s drugima, prihvaćanje drugoga, različitog od sebe (prosocijalnost), te prepoznavanje ljubavi i radosti u daru koji primaš i daješ, pomaganje bližnjima (Kultura davanja).

Ozračje u skupini ističemo kao pozitivno, suradničko, interaktivno, kreativno ali i vrlo izazovno kada uzmemo u obzir pojedino dijete koje pokazuje određene poremećaje u ponašanju koji su već prešli u rizična ponašanja i na taj način remeti mirno i pozitivno ozračje u skupini. Ako bi jednom riječju trebali opisati ozračje u našoj skupini onda bi to zasigurno bila riječ EMPATIJA ( prepoznavanje, poštivanje i rješavanje konfliktnih situacija razgovorom i mirom, suosjećanje prema djeci kojima je nanescena bol, briga i pomoć



mlađoj djeci u svakodnevnim životno praktičnim i radnim aktivnostima, briga za one koji nemaju, bolesne, biljni i životinjski svijet...) koja je vidljiva u svakodnevnim situacijama. Trudili smo se da u skupini vlada obiteljsko ozračje u kojemu jedni druge prihvaćamo i uvažavamo sa svim svojim manama.

## Mala djela, velika razlika (ŽUTA skupina)

U ostvarivanju plana i programa nastavili smo sa raznim aktivnostima veznim uz projekt „Mali koraci za održivi razvoj”, kojima smo razvijali prirodoslovne kompetencije, usvajali zdrave navike života i iskustveno stjecali spoznaje o prirodi kroz životno-praktične aktivnosti:



Kako bi djeca zadovoljila potrebu za kretanjem što je najznačajniji biološki faktor pravilnog i zdravog tjelesnog razvitka predškolskog djeteta, nastavili smo sa aktivnostima na temu „Zdravlje, sport i ples” kroz razne organizirane tjelesne aktivnosti. Kako bismo pridonijeli objektivnijem samovrednovanju, smanjenju anksioznosti, potištenosti i stresa proveli smo jutarnju tjelovježbu, pripremu i provođenje raznih poligona u unutarnjem i vanjskom okruženju, osmislili smo i provodili igre s pjevanjem i raznim pokretnim igrama s pjevanjem („Širi, širi”, „Glazbene stolice” „Proljetno kolo”...)

Materijalni kontekst smo uređivali, nadopunjavali i mijenjali kroz godinu sukladno interesima i potrebama djece te tako zadovoljili dječju potrebu za istraživanjem i učenjem kroz vlastitu aktivnost i suradnju s drugom djecom. Prostor smo podijelili na manje dijelove te smo praćenjem interesa djece prilagođavali ili mijenjali centre aktivnosti, te povremeno mijenjali poziciju istih u prostoru. Uočili smo da navedeno ima dobar učinak na ponašanje djece, odnosno na međusobne socijalne interakcije.

Kroz svakodnevne situacije u našoj je skupini vidljiva snažna međusobna povezanost djece, timski rad te suradničko ozračje. Djeca dobro međusobno surađuju, dogovaraju se, te pokazuju velik interes za ponuđene materijale i kreativnost pri njihovu korištenju, teže iskusiti nešto novo, znatiželjni su, osmišljaju razne igre, te izrađuju maštovite i kreativne radove.



Jedna riječ koja opisuje skupinu je SURADNJA!

## Živimo inkluziju (CRVENA skupina)

I ove pedagoške godine nastavili smo interakciju djece s literarnim djelima i produblјivanje Pedagogije zajedništva s naglaskom na etičke vrijednosti kao što su strpljenje, pomoć, fleksibilnost, suočavanje s poteškoćama, ali i optimizam i radost.



Kroz igru, stvaralačke i druge svakodnevne aktivnosti omogućavali smo i podržavali odgoj za veću i istinsku toleranciju prema različitostima, na prihvaćanje djece i odraslih s poteškoćama na što obzirniji i prirodniји način. Tolerancija, odgovornost, oprost, prevladavanje strahova, prihvaćanje sebe i svojih poteškoća i nedostataka, upornost, strpljenje, odreći se svoje ideje i prihvaćanje ideje drugoga, prihvatiti kritiku i nepravdu.

Provodili smo odgoj za veću i istinsku toleranciju prema različitostima, na prihvaćanje djece i odraslih s poteškoćama na što obzirniji i prirodniји način. Tolerancija, odgovornost, oprost, prevladavanje strahova, prihvaćanje sebe i svojih poteškoća i nedostataka, upornost, strpljenje, odreći se svoje ideje i prihvaćanje ideje drugoga, prihvatiti kritiku i nepravdu. Djeca su otkrivala vrijednosti koje promiču očuvanje kvalitete života, pozitivan stav prema vrednotama, odgovorno ponašanje prema životnoj okolini, ljudima i svemu što nas okružuje.

U svakodnevnom životu često smo svjedoci deficita pozitivnih vrijednosti i empatije za bližnjeg. Ova kriza motivirala nas je da još više nego proteklih godina za djela suosjećanja, solidarnosti i humanosti, da se aktiviramo i pomažemo drugima.

Svakodnevno kroz svoj posao svjedočimo humanističke i općeljudske vrednote. Svjedočanstvo nije samo osobno već i kolektivno i očituje se kroz rad u skupini, u interakciji s kolegama unutar vrtića i roditeljima. Različitim sredstvima i poticajima, komunikacijskim procesima i cjelokupnim kontekstom vrtića s puno primjera ispravnog ponašanja u konkretnim situacijama djeca su aktivno učila ta ponašanja.



Slijedom svega navedenog mi odgojitelji posvetili smo više pažnje samovrednovanju i samorefleksiji kao i refleksiji sustručnjaka.

### **Velika djela malih ruku (LJUBIČASTA skupina)**

Ostvarivanjem postavljenog plana i programa smo kod djece razvijale socijalno-emocionalne kompetencije i humane vrijednosti, kako individualnim pristupom, tako i u zajedničkim aktivnostima. Boravak u sobi i na dvorištu te promjena kutića i okoline su nam omogućili osnaživanje motoričkih vještina i samostalnosti djece. Svakodnevno pjevanje pjesmica, čitanje slikovnica, promatranje fotografija, igre s pjevanjem te jutarnji ritual listanja slikovnica su doprinijeli govornim vještinama djece.

Posebnu pozornost posvetili smo prevenciji i sprečavanju agresivnog ponašanja. Bila je usmjerena na aktivno praćenje ponašanja djece, interveniranje u potencijalnim sukobima i prevenciju potencijalnih ozljeda. Prevenciju smo izvodili na način da smo verbalizirati pravila ponašanja i socijalnih odnosa, ponudili aktivnosti u kojima bi se osobito djeca sklona agresivnom ponašanju mogla smiriti (rasipni materijali, plastelin).

U razvoju socio- emocionalnih kompetencija djece redovito smo komunicirali s roditeljima i informirali ih o razvoju djeteta na tom području. U njegovanju partnerskih odnosa s roditeljima nastojali smo razumjeti njihova stajališta i obiteljske situacije te tako odgoj za razvoj socio - emocionalnih kompetencija učiniti što učinkovitijim i usklađenijim.



Jedna od važnih odgojnih smjernica Pedagogije zajedništva jest ostvarivanje mira sa sobom pa tako i mira s prirodom. Provodimo što je više vremena moguće na otvorenome te uključujemo djecu u aktivnosti sadnje i brige o biljkama (sadimo cvijeće, povrće, plijevamo, zalijevamo biljke), o dvorištu (grabljamo travu i čistimo ju od kamenčića) i životinjama (hranimo patke i ribe) koje se nalaze u vrtiću.

Kroz godinu su djeci stalno dostupni materijale i alati te omogućena interakcija s



različitim sadržajima: likovnim, glazbenim, jezičnim, matematičkim, prirodoslovnim i drugim. Obogatili smo međuprostore, proširili i oblikovali prostore koji do sada nisu korišteni za igru i aktivnosti. U skladu s interesima i potrebama djece formirali smo nove centre aktivnosti koji su zadovoljavali dječje potrebe za istraživanjem i učenjem kroz vlastitu aktivnost i suradnju s drugom djecom. Centre aktivnosti obogaćivali smo dovoljnim količinama kvalitetnih materijala sukladno interesima i potrebama djece.

### 5.3. REALIZACIJA RADA ODGOJNO-OBRAZOVNOG PROGRAMA PO DOBNIM SKUPINAMA

- **MOJE TIJELO** (program planiran za djecu u 3. godini)

ODGOJITELJICE: Vesna Žuti i Tea Jaki

IME SKUPINE: Zečići

Provedenim aktivnostima razvili smo kod djece u razvojnom području „Tijelo i pokret“ sposobnost prepoznavanja dijelova tijela, izvršavanja pokreta fine motorike (koordinacije očiju i ruku), oponašanja položaja i kretanja, izvršavanja postavljenih zadataka, skladnog djelovanja psihe i motorike pri prevladavanju strahova, nervoze, govornih teškoća, poremećaja u ponašanju.

Tako, obrađujući područje emocija djeca su osvještavala dijelove tijela prikazujući gdje osjećaju određenu emociju (sreća, strah, ljutnja i tuga) putem plakata i crteža. U aktivnosti smo uključili slikovnice : „Brinem se za svoje tijelo”, pjesmicu : „Glava, ramena, koljena i stopala”, likovne aktivnosti: crtanje dijelova lica, raznovrsne igre : Pokaži određeni dio tijela, memory igru



sa fotografijama različitih dijelova tijela. Kroz te aktivnosti djeca su usvojila sposobnost prepoznavanja i imenovanja dijelova tijela.

Tjelovježbom i usvajanjem zdravih navika djeca su stjecala spoznaje o zdravlju i zdravom načinu života. Obrađujući osjetila, djeca su istodobno povezivala dijelove vlastitog tijela s osjetilima vida, okusa, sluha, dodira i mirisa. Aktivnostima su osvještavala vlastiti identitet, stjecala povjerenje u vlastite sposobnosti, sigurnost te razvijala pozitivnu sliku o sebi.

S obzirom da djeca u toj dobi imaju veliku potrebu za kretanjem i istraživanjem svojeg ali i tuđeg tijela, aktivnosti smo bazirali na raznovrsnim igrama s pokretima, pjevanjem, plesom i koordinaciji. Veliki interes pokazali su za manipulativne i likovne aktivnosti. Kroz likovne aktivnosti djeca su razvijala kreativnost, inovativnost, samostalnost u korištenju novih tehnika izražavanja. Također smo intenzivno radili na poticanju zajedništva, prijateljstva i suradničkih odnosa.

- **EMOCIJE** (program planiran za djecu u 4. godini)

#### PROJEKT “PČELICE U SVIJETU EMOCIJA”

ODGOJITELJICE: Ivana Orehovački i Sanja Katanec

IME SKUPINE: Pčelice

CILJ: jačanje socio – emocionalnih kompetencija djece, izražavanje vlastitih emocija i uvažavanje tuđih emocija, uspostavljanje kvalitetnijih odnosa među djecom temeljeni na toleranciji i empatiji.

U projekt je bilo uključeno 29- ero djece u dobi četiri godine.

Projekt se odvijao tri puta tjedno u sobi plave skupine.

Kroz razne sklopove aktivnosti poticali smo djecu na prepoznavanje i razumijevanje vlastitih i tuđih emocija, te njihovo verbalno izražavanje, sposobnost samokontrole i rješavanje konfliktnih situacija na prihvatljiv način.

U radu smo koristili različite slikovnice na temu emocija: „Kada sam sretan“, „Kada sam tužan“, „Kada sam ljut“, „Svijet emocija“, te bajku „Ružno pače“.

Kroz bajku “ Ružno pače” djeca su prepoznavala, opisivala pojedine emocije, te ih povezivala i verbalno izražavala sa svojim svakodnevnim doživljajima i spoznajama. Povezujući glavne likove ove priče sa živim svijetom- stanovnicima vrtićkog jezera (patak, patka, ribe i žabe) djeca su iskustveno učila kroz osobni doživljaj.

Djeca su pokazala velik interes za učenje novih pjesama uz pokret i ples: „Smijeh nije grijeh“, „Kad se ljutiš“ i „Ružno pače“, te recitacije “Sreća” i “Strah je-samo u našim glavama”.

Svaku emociju smo sa djecom pojedinačno proradili prateći potrebe i interese djece. Kroz proradu svake emocije djecu smo poticali na verbalno izražavanje, te prikazivanje pojedine emocije kroz likovno izražavanje nudeći različite likovne tehnike i materijale.

Naglašavali smo važnost pozitivnih emocija s ciljem prevladavanja emocije straha, bijesa, ljutnje.

Npr. kroz aktivnost prolaska kroz mračni tunel sa ili bez svjetiljke djeca su prevladavala strah od mraka.

Nakon provedenih aktivnosti primjećujemo kod djece bolju samokontrolu emocija i bolje rješavanje konfliktnih situacija. Djeca su dobro surađivala na projektu i razvijala zajedništvo.

Projekt „Pčelice u svijetu emocija“ je predstavljen roditeljima programom u kojem su sudjelovala djeca kroz gore navedene pjesme, plesove i recitacije, te osobne knjige koje sadrže brojne likovne radove i aktivnosti koje smo provodili sa djecom kroz protekli period.

- **OSJETILA** (program planiran za djecu u 5.godini)

## PROJEKT “ČAROBNJACI U SVIJETU OSJETILA”

ODGOJITELJICE: Marusja Mesaroš, Darinka Škrebak i Andreja Skalički

IME SKUPINE: Čarobnjaci Projekt je nastao na temelju radionica za promatranje djece gdje smo uočili da djeca iskazuju interes za istraživače aktivnosti, slikanje neobičnim tehnikama, potrebu za igrom, kretanjem, plesom, druženjem sa prijateljima, pjevanjem, te aktivnostima koje obiluju bogatim i zanimljivim poticajima.

CILJ: razvoj sposobnosti opažanja svim osjetilima kako bi gradili sve potpuniju sliku svijeta

U projekt je bilo uključeno 30- ero djece u dobi od 5 godina. Projekt se odvijao tri puta tjedno u sobi žute skupine, po potrebi sobi plave skupine, dvorištu vrtića,

te okolnim parkovima i igralištima. Djeca su odabrala ime „Čarobnjaci”, osmislili smo i zajedničku



pozdravnu pjesmu o čarobnjacima, te smo odgojno – obrazovni rad u početku usmjerili boljem međusobnom upoznavanju i povezivanju, izgradnji kvalitetne suradnje i prijateljstva kroz razne igre upoznavanja, vježbe opuštanja, igre s pjevanjem i pokretne igre.

Kroz razne sklopove aktivnosti, koje smo tematski povezali sa pričom „Čarobnjak iz Oza”, poticali smo djecu na razvijanje sposobnosti opažanja svim osjetilima:



SLUH (upoznavanje sa raznim glazbenim instrumentima, igre sa zvukom u suradnji sa prof. Anom Šimunec iz Glazbene škole Alberta Štrige, izrada raznih zvečki, udaraljki...)

DODIR (igre prepoznavanja po opipu raznih predmeta iz vreće zavezanih očiju, istraživanje strukture predmeta i stvari koje nas okružuju u sobi, na dvorištu, u obližnjem parku...)

VID (igra prepoznavanja prijatelja opipom, zavezanih očiju, igra „hipnoze”, razne igre i eksperimentiranja bojom i likovnim tehnikama...)

MIRIS (igre prepoznavanja raznih začina i mirodija po mirisu zavezanih očiju, priprema raznih vrsta čajeva sa medom...)

OKUS (isprobavanje raznih okusa – slatko, slano, kiselo, gorko, ljuto..., aktivnosti pripreme tople čokolade, kokica...)

Sve ove aktivnosti povezali smo tematski sa pričom „Čarobnjak iz Oza”, koju smo djeci prenosili dio po dio, te postupno izrađivali dijelove osobne knjige, kao i scenografiju, kostime, kape, čarobne štapiće i sve ostalo potrebno za završnu prezentaciju projekta roditeljima.

Djeci smo u svakom trenutku nastojali osigurati osjećaj aktivnosti i kompetentnosti. Da bi bili zaokupljeni prostor je svakodnevno bio ispunjen poticajnim materijalima, raznim rekvizitima, pomagalima i kostimima.

Tijekom rada na projektu, uz svakodnevno opažanje i bilježenje aktivnosti i ponašanja djece te foto dokumentiranjem, ostvarili smo ciljeve i realizirali zadaće, što smo na kraju pedagoške godine prezentirali roditeljima. U prezentaciju smo uključili odgojno obrazovne elemente: izražavanje govorom (gluma) i tijelom (ples) te pjevanjem i sviranjem. Djeca su bila vrlo uzbuđena ali ujedno i opuštena i vesela.

Na kraju prezentacije odgojiteljice su djeci podijelile osobne knjige koje sadrže njihove radove te tekst priče "Čarobnjak iz Oza".

Projekt je za ovu veliku skupinu djece bio potreban zato što je njihovu energiju usmjerio u pozitivnom smjeru i iskoristio njihove kreativne potencijale na pozitivan način. Kroz razne aktivnosti, u prostoru ispunjenom poticajnim materijalima, uočili smo da je kod djece došlo do povećanja trajanja pozornosti, uz inicijativu i kreativnost. Iznimnu kreativnost pokazali su u dovršavanju priča, njihovom prepričavanju, detaljima iz priča, dramatizacijama. Također su pokazali da su snalažljivi pri rješavanju problema, da zajednički planiraju, proizvode više rješenja, ideja.

Plan za sljedeću pedagošku godinu je prilagoditi rad individualnim potrebama i interesima djece, raditi na razvoju tjelesnih, socijalnih i spoznajnih potencijala te komunikacijskih vještina u sklopu programa pripreme za polazak u školu.

## 5.4. REALIZACIJA PROGRAMA PREDŠKOLE

ODGOJITELJICE. RUŽICA BJELIČIĆ I SANJA ĐUREC-ŠAFRAN

Kurikulum smo ostvarivali od 01.10.2022. do 30.05. 2023., 3 puta tjedno, u ukupnom trajanju od 250 sati.

S obzirom na planirane sadržaje i okruženje organizirali smo se po potrebi i u dva dijela (prijepodne i poslijepodne). U poslijepodnevnim satima smo posebnu pažnju posvetili individualnom pristupu djeci kod koje smo uočili potrebu za takvim načinom rada, te pripremi za razna događanja u gradu i vrtiću. Program smo provodili u sobi dnevnog boravka Crvene skupine koju smo opremili primjerenim sadržajima za rad s djecom u godini prije polaska u školu.

Kroz kurikulum predškole nastojali smo zadovoljiti primarne dječje potrebe, dati im osjećaj sigurnosti i prihvaćenosti, omogućiti različite razvojne poticaje, te ih osposobiti za obveze koje ih očekuju u školi. Cilj je bio svakom djetetu tijekom godine prije polaska u osnovnu školu omogućiti optimalne uvjete za potpun i skladan razvoj njegove osobnosti, razvijanje i unapređivanje kompetencija, zadovoljavanje interesa, stjecanje spoznaja i komunikacijskim vještina koje će im pomoći u prilagodbi na nove uvjete života u školskom okruženju, te smatramo da je cilj u potpunosti ostvaren.

Ostvarili smo, kao i svake godine, dugogodišnje projekte Vrtića u koje su bila uključena djeca, roditelji i zaposlenici vrtića:

- kroz izložbu dječjih radova sudjelovali smo u obilježavanju **Dječjeg tjedna** na Strossmayerovom trgu
- povodom **Dana policije** obišli smo policijsku postaju te se upoznali s radom i ulogom policije
- sudjelovali smo u kićenju borova ukrasima koje smo pripremili na radionicama s djecom i roditeljima
- na radionicama za djecu i roditelje pripremali smo simbolične poklone i poruke mira te ih u suradnji s gradskim osnovnim školama podijelili sugrađanima u akciji „**Darujmo osmijeh gradu**“.
- sudjelovali smo na **Gradskim sportskim igrama**
- sudjelovanje u **Fašničkoj povorci**
- **izlet** u kazalište Trešnja
- sudjelovanje na **Olimpijskom festivalu** dječjih vrtića

- sudjelovanje na 15.godina Križevačke djevojačke straže te povorka povijesnih postrojbi na Križevačkom spravišću i nastup
- sudjelovanje na **Malom križevačkom spravišću**
- sudjelovanje u akciji **Sigurno i vješto u prometu**
- ljetovanje na Pagu

Kroz navedene projekte djeca su razvijala i usvajala humane vrijednosti, osjećaj radosti darivanja, ojačala pozitivnu sliku o sebi. Odgojno obrazovnim radom temeljenim na uzajamnoj ljubavi razvijali smo sposobnosti: ljubiti, poštovati osobe, nadilaziti poteškoće, prihvatiti druge, darovati, a prije svega slušati glas dobrog koji govori u svakome od nas.

Uz planirani program ostvarili smo i nekoliko neplaniranih obilježavanja, aktivnosti, gostovanja, svečanosti, izleta, odlazaka u prave životne situacije :

- Ekološkom pjesmom predstavili smo vrtić na **Gospodarskom i obrtničkom sajmu**
  - povodom Svjetskog dana turizma obišli smo Srednju školu Ivan Seljanec gdje su nam učenici predstavili svoja zanimanja
  - obilježili smo **Dan zahvalnosti za plodove zemlje** kratkim programom i dolaskom svećenika koji je blagoslovio pekarske proizvode i hranu koju su pripremala djeca
  - sudjelovanje u Cvjetnoj povorki vrtićanaca povodom 3.Sajma cvijeća u Križevcima
  - sudjelovanje u preventivnom programu „**Vidi i klikni**” u suradnji s Hakom i policijskom postajom Križevci
  - u sklopu programa proslave 771. rođendana Grada Križevaca sudjelovali smo u programu proslave 15 godina postojanja Križevačke djevojačke straže
- Aktivnosti koje smo provodili uz stjecanje znanja i razvoj kompetencija bogatile su i gradile unutarnji svijet djetetovih predodžbi, poticale ekspresiju doživljaja, razvijale pozitivan stav prema našoj kulturnoj baštini i osjećaj za etičke vrijednosti.

U skladu s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u radu s djecom prije polaska u školu poticali smo i osnaživali temeljne kompetencije za cjeloživotno učenje. Odgojno-obrazovni ishodi predstavljaju jasno iskazane kompetencije tj. znanja, sposobnosti, vještine, stavove, vrijednosti koje su djeca stekla i koja iskazuju u ponašanju pri rješavanju problemskih situacija i drugih načina djelovanja.

## OSOBNNA KOMPETENCIJA

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Svijest o sebi	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece poznaje sebe: osobne podatke, podatke o obitelji, fizička obilježja, svoje potrebe, interese, sposobnosti, znanja, vještine, svoje jake i slabe strane</li> </ul>
Samosvjesnost osjećaja	<ul style="list-style-type: none"> <li>98% djece zna imenovati svoje osjećaje i govoriti o njima, znaju kakvi sve osjećaji postoje, razlikuju osjećaje od ponašanja, razumiju utjecaj emocija na ponašanje, znaju da imaju pravo izraziti svoje emocije ali na prikladan način (smiju se ljutiti ali ne udarati, smiju se veseliti ali ne skakati po stolu) te razumiju da je moguće odabrati različite načine izražavanja i ponašanja u određenim emocionalnim stanjima</li> </ul>
Samopouzdanje	<ul style="list-style-type: none"> <li>95% djece slobodno i s povjerenjem pristupa drugima, ima povjerenje u sebe i svoje sposobnosti (znam, mogu, učinit ću), spremno je savladati promjene, izazove i prepreke i ustrajni su u onome što rade</li> </ul>
Samopoštovanje	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece ponosi se sobom i svojim osobinama, prihvaća se i voli onakav kakav je</li> </ul>
Emocionalna stabilnost i samoregulacija	<ul style="list-style-type: none"> <li>85% djece najčešće su dobro raspoloženi, umiju se nositi s lakšim frustracijama koje izazivaju strah od neuspjeha, usporedba njegovog uratka s uratkom drugih, podnosi neuspjeh, umiju svjesno kontrolirati emocije (osobito ljutnju) i samoregulirati ponašanje (vladati sobom), iskazuju strpljivost, čekaju na red</li> </ul>
Samostalnost	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece prihvaćaju odvajanje od roditelja, usvojili su</li> </ul>



neovisnost	kulturno-higijenske navike, samostalni su u jelu, poznaju kulturu ponašanja kod jela, važnost pijenja vode, samostalni su u odijevanju, brinu o svojim stvarima, pospremaju igračke i radni prostor, slobodno koriste prostor za igru, slobodno koriste cijeli prostor za igru i slobodno se kreću u prostoru
Samozaštita	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 90% djece osviješteno je o potencijalnim opasnostima „u njemu samom“ i okolini (opasni predmeti, ponašanja, opasne igre), znaju što je prihvatljivo i dozvoljeno ponašanje, a što nije; vladaju osnovnim samozaštitnim vještinama (znaju tražiti pomoć, reći ne), zna kako se ponašati u potencijalno opasnim situacijama (nepoznata mjesta, neznanci, nepoznati predmeti), mogu se oduprijeti pritiscima vršnjaka i neznanaca u činjenju, znaju osnovna pravila ponašanja u prometu (kretanje nogostupom, prelazak kolnika, prepoznavanje prometnih znakova u blizini vrtića, mjere kod opreza vožnje automobilom, izlazak iz parkiranog automobila, opasnost kretanja između parkiranih automobila, uočavanje opasnosti od igre u blizini kolnika, uspješno se snalaze u prometu, znaju svoju adresu, važne telefonske brojeve te poznaju svoja prava (i obveze/ dužnosti)</li> </ul>

## SOCIJALNA I GRAĐANSKA KOMPETENCIJA

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Prosocijalna ponašanja (i empatija)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 97% djece dijeli s drugima prostor, igračke, materijale, vrijeme, informacije; pokazuju osjetljivost na emocionalna stanja i doživljavanja drugih, suosjećaju, iskazuju brigu za druge te se brižno ponašaju prema vršnjacima, drugim osobama, živim bićima, znaju nuditi pomoć i pomažu onima kojima je pomoć potrebna, pružaju utjehu onome tko je u nevolji te omogućuju uključivanje druge djece u igru</li> </ul>

<p>Moralno rasuđivanje i odgovornost</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% djece zna donositi odluke (izbore) i prihvaćaju posljedice svojih izbora (dobre i loše) - prihvaćaju pohvalu za stvari koje su dobro napravili i preuzima odgovornost za pogreške, odgovorno se ponašaju prema samome sebi, svome zdravlju i razvoju, svojoj imovini (razvijena osobna odgovornost), odgovorno se ponašaju prema drugim osobama, životinjama, biljkama i materijalnom okruženju, npr. igračkama, knjigama (razvijena društvena odgovornost)</li> </ul>
<p>Prava i pravila (Pravda)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 90% djece razumije pojam prava i može objasniti značenje pojedinih, svjesni su svojih prava i da ista prava imaju i drugi, u slučaju kada su im prava ugrožena traži zaštitu ili posredovanje odgojitelja, razumije povezanost prava s odgovornošću, poznaju (i poštuju) pravila grupe kojoj pripadaju, poznaju (i poštuju) pravila uljudnog ponašanja-pozdravljaju, iskazuju zamolbe, zahvaljuju, primjereno oslovljavaju, poznaju (i poštuju) pravila ponašanja u specifičnim socijalnim situacijama (npr. izletu, kazalištu, sportskim događanjima) te reagiraju i upozoravaju na nepoštivanje pravila</li> </ul>
<p>Odnosi s vršnjacima i s odraslima</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% djece pozitivno pristupa vršnjacima, odraslima te imaju razvijene socijalne vještine (predstavljanje sebe i drugih, započinjanje razgovora, slušanje, postavljanje pitanja, odgovaranje na pitanja, primanja i davanja komplimenta, traženja i davanja pomoći, razumijevanje i uvažavanje osjećaja, potreba i prava drugih, konstruktivno rješavanje problema dogovorom, znaju se uključiti u igru vršnjaka, pozivaju druge u igru, surađuju u igri s djecom (u rješavanju problema), čekaju na red, poštuju odrasle i prihvaćaju suradnju, imaju pozitivan, prislan odnos s jednim ili više vršnjaka (stvaraju prijateljstva)</li> </ul>
<p>Demokratsko odlučivanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% djece sudjeluje u raspravama, jasno i slobodno izražavaju svoje mišljenje, shvaćaju da drugi mogu imati drugačije mišljenje (različitost) i uvažavaju ga, razumiju i prihvaćaju osnovne principe demokratskog odlučivanja i sudjelovanja u njemu (daju ideje, predlažu rješenja, glasuju o nekim važnim stvarima za</li> </ul>

	skupinu)
Socijalna solidarnost	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 90% djece pokazuje osjetljivost za ljude u nevolji, spremni su pomagati manjima, novoj djeci u skupini, djeci s poteškoćama u razvoju i odraslima u obavljanju njihova posla, znaju o pojmu humanosti i humanitarnim akcijama i spremni su sudjelovati u njima (poklanjaju nešto svoje, izrađuju nešto za drugoga)</li> </ul>

## INICIJATIVNOST I PODUZETNIŠTVO

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Inicijativa/proaktivnost	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 92% djece iskazuje znatiželju za zbivanja oko sebe: u socijalnim kontaktima, u istraživanju, prema novim igrama i idejama, imaju optimističan stav-unutrašnju motivaciju i volju za „rad“, ali i za socijalnim kontaktima, za igrom; pokazuju interes za novo i drugačije, promjene prihvaćaju kao nove izazove, shvaćaju vrijednost i važnost rada, imaju osnovna znanja o zanimanjima i procesu proizvodnje (kako nešto nastaje, shvaća smisao novca i štednje)</li> </ul>
Samomotivacija, ustrajnost i odgovornost	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% djece motivirano je za samostalno obavljanje aktivnosti, razmišlja, planira i rješava probleme, uživa u procesu rada, želi završiti ono što radi i zainteresiran je za uspjeh u onome što radi, podnosi neuspjeh i pokušava ponovo, ustrajavanje na ciljevima bez obzira na prepreke (zna da se upornošću i ponavljanjem mogu prevladati mnoge prepreke), sposobni su samostalno isplanirati igru/aktivnost, predvidjeti tijek aktivnosti i privesti je do kraja, odgovorni su</li> </ul>
Kreativnost	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% djece prepoznaje, inicira i oblikuje različite kreativne aktivnosti te pronalazi originalne postupke rješavanja i originalna</li> </ul>

	rješenja različitih problema
Timski rad	<ul style="list-style-type: none"> <li>95% djece voli se družiti s vršnjacima na sadržajan i strukturiran način te pokazuje suradnički rad u grupi, ponašaju se tolerantno prema onima s kojima surađuju, izlažu svoja mišljenja, ideje i prijedloge te prihvaća drugačija mišljenja, umiju podređivati svoje želje potrebama i ciljevima partnera u igri, grupi/timu s kojim-a radi na određenom zadatku, nesuglasja i konflikte rješava pregovaranjem i dogovorom</li> </ul>

## SPOZNAJNI RAZVOJ, MATEMATIČKA KOMPETENCIJA I KOMPETENCIJE U PRIRODOSLOVLJU I TEHNOLOGIJAMA

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Opažanje (percepcija)	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece opaža svijet oko sebe svim senzornim modalitetima: dodirom, propriocepcijom (dijelovi tijela i događaji u tijelu), vestibularnim osjetom, sluhom, vidom, okusom i njuhom i sinestezijom</li> </ul>
Pažnja	<ul style="list-style-type: none"> <li>85% djece može voljno usmjeriti pažnju i usredotočiti se na određenu aktivnost, lako se koncentrira na zadatak i mogu se oduprijeti (ometajućim) podražajima iz okoline, dovršava započetu aktivnost, može namjerno prenositi pažnju s jednog zadatka na drugi i može pratiti različita zbivanja oko sebe</li> </ul>
Pamćenje	<ul style="list-style-type: none"> <li>Slušno-100% djece pamti i reproducira pjesmice i priče, pamti niz od 5 brojeva</li> <li>Vizualno-95% djece pamti i reproducira detalje vizualnih podražaja</li> <li>Namjerno-80% djece pamti npr. domaći zadatak, slijedi višestruke upute date njemu osobno ili grupi</li> </ul>
Temeljne misaone operacije	<ul style="list-style-type: none"> <li>90% djece služi se temeljnim misaonim operacijama: <ul style="list-style-type: none"> <li>-konzervacijom (težina, dužina, volumen)</li> </ul> </li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>-klasifikacijom (grupiranje, svrstavanje, razvrstavanje po bitnim elementima)</li> <li>-serijacijom (uspoređivanje i pridruživanje, stavljanje u niz određenim slijedom po veličini, dužini, visini)</li> <li>-decentracijom (sposobnost usredotočenja na više svojstava predmeta)</li> <li>-reverzibilnošću (sposobnost mišljenja da se vraća koracima unatrag na početno stanje- prisjećanje događaja unatrag)</li> <li>-odnosno rasuđivanje (razumijevanje odnosa između udaljenosti, vremena, brzine...)</li> </ul>
Stjecanje pojmova i odnosa među njima		<ul style="list-style-type: none"> <li>• 85% djece prepoznaje i imenuje boje i nijanse, geometrijske likove i tijela, zna, razumije i koristi pojmove prostornih odnosa, označavanje vremena, pokazuju interes za kalendar i sat, za prošlost i budućnost, uspješno se orijentira i kreće prostorima vrtića te razlikuje suprotnosti</li> </ul>
Rješavanje problema		<ul style="list-style-type: none"> <li>• 85% djece probleme rješava logičkim rasuđivanjem i zaključivanjem, umiju pronaći jedno točno rješenje problema, probleme rješavaju po modelu pretpostavka-provjera-zaključak (što pluta-tone), strateškim planiranjem (kao npr. šah), na kreativan način (stvari gleda iz drugačijeg kuta pronalazeći različita rješenja i alternative), simboličkim predočavanjem (služi se crtežima, simbolima, znakovima za predočavanje željenih poruka, vlastitih misli, ideja, izrađuju slikovne priče...)</li> </ul>
Početna matematika		<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece vlada procesima uspoređivanja, izjednačavanja i brojenja (uspoređuje i imenuje količine, dužine, težine), mehanički broje do 30, broje po redu, redosljedu, razumiju brojevni pravac), razumiju integrirani pojam broja: kao količina (četiri kocke)-kao znamenka (4) - kao riječ (četiri), razumiju logiku osnovnih računskih operacija zbraja i oduzima za jedan više, za jedan manje, jednako) na konkretnom materijalu do 10, iskazuju zanimanje i razumiju smisao matematike u svakodnevnom životu (matematika kao igra, u dućanu, zanimanje..)</li> </ul>
Informiranost	o	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece ima razvijenu spoznaju o biljnom (upoznavanje,</li> </ul>

svijetu oko sebe	razlikovanje i imenovanje različitih vrsta voća, povrća, cvijeća) i životinjskom svijetu (upoznavanje, razlikovanje i imenovanje domaćih, šumskih i divljih životinja, životinja u vodi, ptica i kukaca), zanimanjima odraslih, materijalnim i duhovnim dobrima, tradicijskim i kulturnim obilježjima, važnim datumima, blagdanima, prometnim sredstvima (kopno, voda, zrak), reljefu (rijeka, jezera, mora, livada, šuma, park, grad, selo), prirodnim pojavama ( kiša, snijeg, led, vjetar, zrak)
Ekologija	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece ponaša se odgovorno prema prirodnim i materijalnim dobrima (ne baca smeće, ne gazi cvijeće, ne trga igračke), uočavaju konkretne probleme u neposrednom okruženju i domišljaju ideje za njihovo rješenje, štedljivo se odnosi prema prirodnim resursima (npr. zatvara vodu, pažljivo troši papir...), osviješteni su da se otpad može reciklirati ili korisno upotrijebiti</li> </ul>

## UČITI KAKO UČITI

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Motivacija i samoorganizacija	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% djece iskazuje postojanje unutarnje (intrinzične) motivacije za spoznavanje i učenje, pozitivno reagiraju na vanjske poticaje za spoznavanje i učenje te znaju inicirati i organizirati vlastitu aktivnost</li> </ul>
Metakognicija (svijest o procesu vlastitog učenja i preuzimanje odgovornosti za taj proces)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 90% djece svjesno je kako saznati nešto novo, proširiti iskustva osobnim iskustvenim i aktivnim učenjem te sudjelovanjem u različitim situacijama i aktivnostima, kroz istraživanja, postavljanjem pitanja, traženjem rješenja u suradnji s drugima sukonstruira vlastita znanja i iskustva, znaju da mogu i traže informacije od vršnjaka, odgojitelja, roditelja..., znaju da znanje mogu pronaći i u enciklopedijama, knjigama te putem različitih medija, znaju kako su saznali, naučili, došli do rješenja, znaju</li> </ul>

	objasniti put spoznaje i rješavanja problema
Samoevaluacija	<ul style="list-style-type: none"> <li>90% djece umije analizirati učinjeno (što je dobro a što bi trebalo drugačije), umije sagledati razloge uspjeha i neuspjeha s obzirom na vlastite osobine (upornost, koncentracija, uloženi napor) i vanjske okolnosti (težak zadatak, galama, gužva...)</li> </ul>

## KOMUNIKACIJA, IZRAŽAVANJE I STVARANJE

### KOMUNIKACIJA NA MATERINSKOM JEZIKU

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Slušanje i razumijevanje govora	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece u potpunosti sluša i razumije govor odraslih i djece, priče, pjesme, brojalice, izvršavaju radnje prema govornim uputama, pokazuju na slikama, odgovaraju na pitanja te pokazuju interes za aktivnosti slušanja govora te književnih i scenskih umjetničkih djela</li> </ul>
Izražavanje govorom	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece imenuju i opisuju predmete, pojave, radnje, odnose, osjećaje, pričaju po slikama, konstruiraju jednostavne i složene rečenice koje formuliraju gramatički pravilno, spontano komuniciraju govorom s djecom i odraslima i rado sudjeluju u aktivnostima izražavanja govorom</li> </ul>
Predčitačke vještine	<ul style="list-style-type: none"> <li>90% djece shvaća da pisani tekst ima neku poruku i značenje, znaju osnovne karakteristike pisma-rečenica, riječ, slovo, točka..., pokazuju pravilan smjer teksta-s lijeva na desno, odozgo prema dolje, sluša, ponavlja, uočava, pamti i smišlja rimu, prepoznaju prvi i zadnji glas u riječi, rastavljaju riječi na glasove i sastavljaju glasove u riječ, prepoznaju sva slova i pokazuju interes za pisanu riječ i igre slovima</li> </ul>

## KOMUNIKACIJA NA STRANIM JEZICIMA

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Osnove kompetentnosti komunikacije na stranim jezicima	<ul style="list-style-type: none"> <li>95% djece razlikuje kada osoba govori na hrvatskom i na stranom jeziku, pokazuju interes za učenje stranih riječi, znaju nekoliko stranih riječi i smisljeno ih koriste (npr. pozdravljanje, zahvaljivanje, brojenje)</li> </ul>

## KULTURNA SVIJEST I IZRAŽAVANJE

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Kulturni identitet	<ul style="list-style-type: none"> <li>80% djece shvaća osnovne pojmove o lokalnoj, nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini (imenuje svoj grad, državu, prepoznaje i opisuje nekoliko glavnih kulturnih dobara svoga kraja, grada i države-tradicionalne predmete, običaje, grb grada, zastavu i himnu), pokazuju volju za sudjelovanjem u kulturnim događanjima gdje izvode tradicionalne igre, pjesme i plesove za djecu i na taj način razvijaju osjećaj kulturnog identiteta</li> </ul>
Interkulturalizam	<ul style="list-style-type: none"> <li>70% djece razumije kulturnu raznolikost u Europi i svijetu prepoznajući običaje drugačije od naših, mogu nabrojiti nekoliko europskih država te poštuju različitost ljudi i kultura</li> </ul>
Kreativno izražavanje ideja, iskustava i osjećaja djeteta u nizu umjetničkih područja	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece ima iskustva s različitim umjetničkim sadržajima (glazbenim, likovnim, kazališnim, filmskim, književnim)</li> </ul>
Glazba i ples	<ul style="list-style-type: none"> <li>100% djece pamti nekoliko melodija i ponavlja ih, imenuje glazbene pojmove (brzo-sporo, glasno-tiho), sluša glazbena djela i povezuje ih s pokretom, plesom, likovnim izrazom, mogu se</li> </ul>



	kretati u metru i ritmu i zapamtiti jednostavne koreografije, sviraju malim instrumentima (štapići, zvečke, triangl, ksilofon...), pokazuju interes i želju da se ista glazba ponovo čuje
Kazalište	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 80% djece sudjeluje i aktivno osmišljava male scenske improvizacije i uživljava se u uloge</li> </ul>
Film	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece prepričava sadržaj crtanih i igranih filmova za djecu i poznaje nekoliko djela filmske umjetnosti</li> </ul>
Književnost	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 90% djece može prepričati neke priče za djecu i prepoznaje barem 5 djela dječje književnosti</li> </ul>
Vizualna umjetnost (likovna)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece koristi razne likovne tehnike (crtanje, slikanje, kolaž, pastele, ugljen...), crteži su im bogatiji pojedinostima i detaljima, sve su sličniji stvarnosti, sadržaj crteža obogaćen je pod utjecajem životnog iskustva i pojma o sebi i crtežom žele ispričati neku svoju priču</li> </ul>

## DIGITALNE KOMPETENCIJE

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Osnove informacijsko-komunikacijske kompetentnosti („medijske pismenosti“)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 90% djece usvojilo je početna znanja iz područja informacijsko-komunikacijske tehnologije: prepoznaju i imenuju osnovne pojmove, shvaćaju funkciju, čemu služe, razlikuju realni svijet od onog predstavljenog u medijima, razumiju pravila sigurne upotrebe, pokazuju interes za aktivno sudjelovanje u aktivnostima iz područja medijskog odgoja i odgovorno se ponašaju pri korištenju</li> </ul>

## MOTORIČKE KOMPETENCIJE

KOMPETENCIJSKI ASPEKTI	ODGOJNO - OBRAZOVNI ISHODI
Osnovne motoričke sposobnosti	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece razvilo je osnovne motoričke sposobnosti: koordinaciju, ravnotežu, preciznost, snagu, izdržljivost, fleksibilnost i brzinu</li> </ul>
Osnovni oblici kretanja	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece usavršilo je osnovne i prirodne načine kretanja (savladavanje prostora-puzanje, hodanje, trčanje na različitim podlogama; savladavanje prepreka-provlačenje, penjanje, silaženje, skakanje, preskakanje; savladavanje otpora-dizanje, nošenje, vučenje; baratanje predmetima-bacanje, hvatanje, gađanje), aktivno sudjeluje u različitim motoričkim aktivnostima, izražava osjećaj sigurnosti, zadovoljstva i uspjeha te uspješno surađuju s djecom u različitim igrama</li> </ul>
Složene motoričke vještine	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 95% djece usvaja jednostavna prilagođena biotička znanja i kineziološka znanja-o prilagođenim oblicima osnovnih načina kretanja i osnovama sporta (hoda po gredi visokoj 25 cm, samostalno se ljulja, preskakuje preko vijače, izvodi kolut naprijed i natrag, vozi bicikl, vodi loptu, pleše)</li> </ul>
Preciznija senzomotorika „Opća“	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 100% djece razumije upute o različitim radnjama, prepoznaje i imenuje osnovni pribor, ima usvojenu dominantnost ruke te izvodi precizne pokrete rukama, šakama, prstima i usklađuje ih sa senzornim podacima, osobito vizualnim (crtaju čovjeka s dijelovima tijela i detaljima, bojaju unutar crta, izrezuje škalicama jednostavne oblike, oblikuje papir u brod i avion, oblikuje tijesto, glinu, plastelin, zabijaju čavle u podlogu, šivaju iglom i koncem, provlače niti, tkaju, pretaču...) i aktivno sudjeluju u različitim aktivnostima za razvoj senzomotorike, uporni su te izražavaju osjećaj zadovoljstva i uspjeha</li> </ul>
Grafomotorika (vizualno-motorna koordinacija)	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 98% djece pokazuje pravilno držanje olovke (hvata) te pritisak olovke na papiru, pokazuje slijed pisanja s lijeva na desno, sigurno povlači vodoravne, okomite, kose crte-linije jasne i kontinuirane, precizno povlači crte unutar određenog prostora, spaja crtom</li> </ul>

	<p>točke-bez preklapanja, dobro integrira vizualne podatke i motornu izvedbu crtanja-točno precrtava jednostavnije likove, geometrijske oblike...dobro organizira razmještaj na papiru, piše svoje ime, rado crta i sudjeluje u različitim aktivnostima tipa papir-olovka, uporno je te izražava osjećaj zadovoljstva i uspjeha</p>
--	---

## **5.5. POSEBNI PROGRAMI**

### **IGRAONICA ZA POTENCIJALNO DAROVITU DJECU**

Cilj programa je omogućiti djetetu zadovoljavanje njegovih posebnih odgojno obrazovnih potreba koje proizlaze iz njegovih osobina.

Program rada igraonice odvijao se jednom tjedno po dva sata u posebno opremljenoj sobi dnevnog boravka redovite odgojno obrazovne skupine. U igraonicu je bilo uključeno šestero djece.

U radu s potencijalno intelektualno darovitom djecom stvorene su pretpostavke i uvjeti koji su doprinijeli zadovoljavanju djetetovih raznolikih potreba i interesa, uvažavajući njegove specifičnosti učenja i razvoja, podupirući cjeloviti rast i razvoj.

Prije uključivanja djece u igraonicu za potencijalno intelektualno darovitu djecu prethodila je identifikacija koja uključuje preporuku odgojitelja u matičnoj skupini, procjenu roditelja i testiranje psihologa vanjskog suradnika. Djeca su nakon identifikacije i procjene od strane psihologa i prezentacije rezultata roditeljima uključena u rad igraonice.

Aktivnosti koje smo provodili u igraonici su one koje su poticale aktivno učenje, više razine misaonih procesa, igre kreativnog rješavanja problema, zagonetke, igre logike, mozgalice, itd.

Provedenim aktivnostima i sadržajima darovitost djece isticala se kroz:

#### **SPOZNAJNE KOMPETENCIJE:**

- korištenje poznatih informacija na nov način
- spoznala su svoje sposobnosti i mogućnosti
- povećala su količinu informacija
- povećane su komunikacijske sposobnosti
- povećana je razina jezičnog izražavanja
- razvila su individualnost
- ustrajnost u radu
- napredak u realnom procjenjivanju sebe i drugih
- napredak u razvoju misaonih procesa

- djeca su razvila stvaralačke sposobnosti

### **EMOCIONALNE KOMPETENCIJE:**

- napredak u realnom procjenjivanju sebe i drugih
- stekli su osjećaj vrijednosti
- intenziviranje osjećaja pravednosti
- povećanje unutarnje kontrole i samodiscipline
- razvila su svjesnosti vlastitih emocija i emocija drugih, njihovo prepoznavanje i prihvaćanje
- razvila su prihvaćanje neuspjeha kao sastavni dio aktivnog učenja
- razvila su samopouzdanje
- razvila su slobodu u samostalnom mišljenju i postupcima

### **SOCIJALNE KOMPETENCIJE**

- djeca su stekla znanja i vještine koje su doprinijele održavanju harmoničnih odnosa sa vršnjacima i odraslima
- razvila su pr socijalno ponašanje: empatija, suradnja, dijeljenje
- spremni su izraziti svoje potrebe drugima
- razvila su socijalnu interakciju među djecom
- razvila su međusobnu toleranciju i međusobno uvažavanje
- pokazali su potrebu za ulogom vođe
- njegovala su zajedništvo i pomaganje među djecom
- napredak u rješavanju socijalnih problema u realnim životnim situacijama

Djeca su iskazala veliko zanimanje i interes za sve aktivnosti u igraonici.

## KRAĆI PROGRAM RANOG UČENJA ENGLESKOG JEZIKA







Igraonica je s radom započela 01.10.2023., 2x tjedno (utorak i četvrtak) – izvan redovitog programa, u trajanju od 45 minuta, te je u njen rad bilo uključeno 18-ero djece u dobi od 4– 6 godina.

Cilj našeg programa u užem smislu bio je poticati učenje engleskog jezika kao stranog jezika, ljubav za engleski jezik i njegovu aktivnu primjenu u svakodnevnim spontanim igrama i aktivnostima, upoznati elemente kulture engleskog govornog područja. Smatramo da je program uspješno ostvaren.

Program smo ostvarivali na hrvatskom jeziku s postupnim rastom udjela stranog jezika kroz sve odgojno – obrazovne sadržaje, aktivnosti i situacije. Engleski jezik nismo učili, nego smo ga usvajali spontano, lagano, situacijski kroz igru, u svakodnevnim uobičajenim životnim situacijama i u posebno planiranim i izvođenim aktivnostima. Uočili smo da djeca najbolje usvajaju jezik u svakodnevnim prirodnim situacijama, od trenutka pozdravljanja pri ulaska u sobu, preko svih ponuđenih aktivnosti u komunikaciji s odgojiteljem i drugom djecom. Kroz razne pjesmice , brojalice, priče, slikovnice i raznovrsne igre i dramatizacije, djeca su postupno usvajala vokabular i jezične strukture (pozdravljanje, predstavljanje, imenovanje u okolini, imenovanje dijelova tijela).

Za kvalitetnu realizaciju ciljeva i zadaća ovog programa osobito je bilo bitno osiguravanje poticajnog okruženja u kojem se poštuju prava djeteta i u kojem je bogatstvo poticaja, kako socijalnih tako i materijalnih. Odgojno obrazovni rad odvijao se u bogato opremljenoj sobi dnevnog boravka odgojno obrazovne skupine po modelu Agazzi programa, obogaćene sa specifičnim didaktičkim sredstvima koja proizlaze iz „prirode“ ovog programa. Osigurane su didaktičke igračke i materijali, slikovnice, dječje enciklopedije, slikovni rječnici, priručnici, audio i video oprema ..., te materijali koji su obogatili jezični unos djeteta (općenito su to: filmovi na engleskom jeziku, engleska glazba, interaktivne igre, povezivanje s vršnjacima iz socijalne okoline, i sl.) . Prostor smo obogaćivali u skladu s aktualnostima dječjeg života kao i sa slikovnim i drugim materijalima iz zemalja engleskog govornog područja.

Program smo provodili kroz tematske cjeline:

-  All about me
-  Me and my family
-  My home
-  Me and my friends, toys and play time
-  Colours and numbers
-  Time related terms

- ✚ The world around us ( Food, Animals, Plants, Weather)
- ✚ Activities for special occasions
- ✚ Storybook „Goldilocks and the three bears“

Tematske cjeline nisu bile strogo strukturirane. Njihova primjena slijedila je i prirodni tijek razvoja, odgoja i učenja djeteta predškolske dobi u konkretnom prirodnom okružju, odnosno konkretnog djeteta/djece. Slijedili smo kako interese djece tako i procjene odgojitelja o važnosti razvijanja i poticanja određenih govorno jezičnih kompetencija u najširem smislu riječi (materinji i strani jezik).

Kroz planirane i spontane dječje aktivnosti u dnevnim situacijama djeca su usvojila slijedeće funkcije:

- ✚ Pozdraviti i reći kako si (*Dobar dan, kako si?*),
- ✚ Predstaviti se i reći svoju dob (*Ja sam Ana i imam 6 godina.*),
- ✚ Tražiti nešto i zahvaliti na dobivenom (*Molim loptu, Hvala!*),
- ✚ Hrana koju vole / ne vole – nabrojiti,
- ✚ Odgovarati na pitanja koja se odnose na svakodnevne aktivnosti,
- ✚ Postavljati jednostavna pitanja i odgovarati na njih,
- ✚ Izražavati osjećaje i stanja,
- ✚ Čestitati i znati imenovati blagdane i praznike: *Sretan Božić, Sretna Nova Godina, Sretan rođendan, Sretno Valentinovo, Sretan Uskrs.*

Planove odgojno obrazovnog rada kreirali smo polazeći od propisanih standarda, programskih ciljeva, zadaća i individualnih potreba djece, te koristeći sistematski pristup, promatrali smo i bilježili napredak svakog djeteta ponaosob. Kontinuirano praćenje i promatranje svakog djeteta ponaosob preduvjet je individualizacije procesa. Koristili smo i različite strategije kao što su foto i video zapisi, razvojne liste, anegdotske bilješke, „*check liste*“, različite dječje uratke i sl. Svoje radove i tekstove djeca su svakodnevno nosila kući kako bi roditelji bili u tijeku s onime što radimo na igraonici.

Roditelje smo kroz individualne razgovore nastojali upoznati s osobitostima našeg programa kako bi mogli procijeniti dobrobiti za vlastito dijete u kontekstu ponuđenog pristupa odgoju djeteta/djece te se opredijeliti za ponuđeno. Ponudili smo im široke mogućnosti kako neformalnih tako i formalnih oblika komunikacije.

Igraonica se održavala do 30.05., kada smo održali ogledni sat i završno druženje roditelja i djece.

## **5.6. RAD S DJECOM S POSEBNIM POTREBAMA I TEŠKOĆAMA U RAZVOJU**

Djevojčica E.P. polazi vrtić od 1.9.2022. godine i uključena je u redoviti desetosatni program vrtića u Crvenoj skupini. Od njenog polaska uočena su određena odstupanja u razvoju, a kroz razgovor s majkom saznali smo da su upućeni na dijagnostiku zbog sumnje na poremećaj iz spektra autizma, što se i potvrdilo nakon obrade. Tijekom ove godine djevojčica je značajno napredovala u svim područjima razvoja, no još se uvijek vodi vlastitim potrebama i interesima. Došlo je do napretka u govornom području, počela je imenovati jednostavnije pojmove. Što se tiče socio-emocionalnog razvoja, ponekad se javlja inicijativa za interakcijom, to je rijetko i kad je prisutan mali broj djece. Primijetili smo da joj povremeno smeta buka i podražaji koji nastaju kao posljedica većeg broja djece u skupini. Rado ulazi u interakciju s odraslima te joj godi pozornost odraslih. S djetetom individualno radi logoped i senzorni pedagog u individualnim i grupnim rehabilitacijskim programima.

Nekoliko djece je imalo poteškoće u primjerenom izražavanju emocija, stoga smo roditeljima savjetovali da potraže podršku u Razvojnem prozorčiću. Djeca s govornim poteškoćama su usmjerena na terapiju kod logopeda.



## 6. NAOBRAZBA I STRUČNO USAVRŠAVANJE

U cilju unapređivanja naše odgojno-obrazovne prakse, obrazovanja i stručnog usavršavanja odgojnih radnika organizirali smo i sudjelovali u individualnim i skupnim oblicima stručnog usavršavanja. Stručno usavršavanje bilo je usmjereno kako ostvarivanju bitnih zadaća na području unapređivanja odgojno obrazovnog rada tako i podizanju stručnih kompetencija svih odgojno obrazovnih djelatnika.

Odgojitelji i stručni suradnici istražujući vlastitu praksu otkrivali su osobne potrebe za novim znanjima važnim za uspješnost u obavljanju svojih zadaća. Kako su ove godine aktivnosti i projekti bili usmjereni na socio-emocionalni razvoj, promicanje humanih vrijednosti u radu, razvoju osobnog i kulturnog identiteta, ekologiju i održivi razvoj, ostvarivanje kurikuluma predškole i drugih posebnih programa, usavršavanja su tekla upravo u tom smjeru.

### 6.1. Individualno stručno usavršavanje

Individualno stručno usavršavanje vezano za područje posebnog stručnog interesa, za aktivnosti ili projekt koji je odgojitelj ostvarivao, uključivalo je rad na stručnoj literaturi i prezentaciji odgojno-obrazovne prakse unutar ustanove, pisanju izvješća u godišnjoj valorizaciji i dokumentacijskim mapama.

Odgojitelji u Programima stručnog usavršavanja u rubrici stručna literatura navode literaturu koju su tijekom godine proučavali. Prezentacija u izvješćima i dokumentacijskim mapama kod odgojitelja pokazuje očekivanu stručnu razinu. Odgojitelji, prezentirajući svoj praktični rad koriste sve raspoložive pedagoške kategorije i terminologiju svojstvenu profesiji odgojitelja. To je razlog da su posebno stručno prezentirana postignuća izravno ugrađena u godišnje izvješće našeg vrtića.

Individualno stručno usavršavanje ostvarivali smo radom na ovoj literaturi:

1. Agazzi Institute (1995.), Rosa Agazzi and her contribution to Italian pedagogy and nursery education Brescia Council
2. Agazzi, R. (1997.), Radni materijal Dječjeg vrtića. Mompiano (Brescia)
3. Agazzi Institute Istituto Pasquali-Agazzi (2001). Alleorigini dell' esperienza agazziana: sottolineature e discorsi Vol. II Edizioni Junior, Brescia
4. Bruner, J. i grupa autora (2000.), Kultura obrazovanja, Educa, Zagreb

5. De Beni, M. (2007.) Potrebno je imati hrabrosti biti odgojitelj – predavanje, Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet sveučilišta u Zagrebu (umnoženo).
6. De Beni, M., Šimović A. i Anna Lisa Gasparini (2012.), Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda; Pedagogy of Communion and the Agazzi Method; Pedagogia di comunione e Metodo Agazzi, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zarebu, Zagreb
7. Čudina-Obradović, M; Brajković, S.(2009): Integrirano poučavanje, Pučko otvoreno učilište Korak po korak, Zagreb
8. Miljak, A. (2007.). Teorijski okvir sukonstrukcije kurikuluma, Zbornik radova, Kurikulum, Školska knjiga, Zagreb 205. -249.
9. Milan, G. (2007.), Odgoj i zajednica, Predavanje, Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
10. Milan, G. (2008.), Koraci koji vode k susretu, Predavanje, Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
11. Milan, G. (2008.), Čvrsti temelji: odnos JA –TI, Predavanje, Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
12. Miljković, D. i Rijavec, M. (2002.), Bolje biti vjetar nego list – psihologija dječjeg samopouzdanja, EP, Zagreb i D2, Karlovac.
13. Nacionalni okvirni kurikulum (2011.), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, RH, Zagreb
14. Seme-Stojnović, I. i Vidović. T. (2006.), Igrajmo se pleterima: reljefni radni listovi za vježbanje grafomotorike u predškolskoj dobi, Školska knjiga, Zagreb
15. Silić, A. (2007.), „Prirodno učenje stranog (engleskog) jezika djece predškolske dobi“. Mali profesor, Zagreb.
16. Silov, M. (2007.), Smisao odgoja – predavanje. Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet sveučilišta u Zagrebu (umnoženo).
17. Slunjski, E. (2001). Integrirani predškolski kurikulum, rad djece na projektima, Mali profesor Zagreb.
18. Slunjski, E.(20012.), Tragovima dječjih stopa, Profil, Zagreb
19. Starc, B. i sur. (2004.). Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb.

20. Vilke, M. (1991.), „Dijete i strani jezik“. Školska knjiga, Zagreb.
21. Vasta, R., Marshal, M. H. i Miller, S. A. (1988). Dječja psihologija – moderna znanost, Naklada Slap, Jastrebarsko.
22. Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, 83/01)
23. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete (RH br. 7/8 od 18. 06. 1991.)
24. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju - Narodne novine 10/97, 107/07 i 93/137 i NN 084/2013., Zakon o izmjenama i dopunama navedenog Zakona
25. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine 63/08 i 90/10)
26. Ljubetić, M. (2006) Biti kompetentan roditelj, Zagreb, Mali profesor
27. Miljak, A., Vujičić, L. (ur.) (2002) Vrtić u skladu s dječjom prirodom "Dječja kuća".
28. Petrović-Sočo, B. (2007) Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje-holistički pristup, Zagreb, Mali profesor
29. Slunjski, E. (2006) Stvaranje predškolskog kurikulumu u vrtiću organizaciji koja uči, Zagreb, Mali profesor, Čakovec, Visoka učiteljska škola u Čakovcu
30. Šagud, M. (2006) Odgajatelj kao reflektivni praktičar, Petrinja, Visoka učiteljska škola u Petrinji
31. Juul, J. (2006) Ovo sam ja! Tko si ti?, Zagreb, Naklada Pelago
32. Juul, J. (2008) Vaše kompetentno dijete - prema novim temeljnim vrijednostima Obitelji, Zagreb, Naklada Pelago
33. Katz, L. G., McClellan, E. (1999) Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije: uloga odgajateljica i učiteljica, Educa, Zagreb
34. Loupan, B. C. (2006) Vjerujte u svoje dijete : Buđenje djetetovih punih potencijala
35. Barth, B. M. (2004) Razumjeti što djeca razumiju: struktura znanja i njegovo oblikovanje: problemi prijenosa znanja, Zagreb, Profil akademija
36. Ferrucci, P. (2000) Što nas uče djeca, Zagreb, Algoritam

37. Ayers, A. J. (2002) Dijete i senzorna integracija
38. Jensen, E. (2005) Poučavanje s mozgom na umu, Zagreb, Educa
39. Victoria Kindle Hodson, Otkrijte stil učenja vašeg djeteta
40. Stoll, L. Fink, D. ( 2000) Mijenjajmo naše škole, Zagreb, Educa
41. Morin, E. (2002) Odgoj za budućnost, Zagreb, Educa
42. Bruner, J. (2000) Kultura obrazovanja, Zagreb, Educa
43. C. Lubich (2000.) Počasni doktorat iz Pedagogije Američkog Katoličkog Sveučilišta-predavanje
44. DV Zraka sunca (2000.) Umijeće ljubavi-projekt religijskog odgoja po metodi Agazzi
45. Edita Slunjski i sur. (2015.) Izvan okvira-kvalitativni iskoraci u shvaćanju i oblikovanju predškolskog kurikuluma, Zagreb, Elemental
46. Težak D., Čudina-Obradović M. (Priče o dobru priče o zlu (Priručnik za razvijanje moralnog prosuđivanja djece), Zagreb, Školska knjiga

## 6.2. Skupni oblici stručnog usavršavanja

Navedeno smo realizirali kroz:

- odgojiteljska vijeća,
- stručne aktive,
- radionice,
- stručne skupove izvan ustanove.

Zadovoljavanje naših stručnih obrazovnih potreba usmjerili smo razvoju Kurikuluma našeg vrtića, kontinuiranom osposobljavanju odgojitelja i ostalih stručnih radnika za zajedničko izgrađivanje kvalitetne odgojno obrazovne prakse temeljene na suvremenim pristupima razvoju, odgoju i obrazovanju djece rane i predškolske dobi te partnerstvu s roditeljima.

Skupni oblici stručnog usavršavanja unutar Vrtića, stručni aktivni i radionice:

OBLIK SKUPNOG USAVRŠAVANJA	TEMA AKTIVA/RADIONICE	NOSITELJI	MJESEC ODRŽAVANJA
Odgojiteljsko vijeće	Razmatranje i usvajanje izvješća	Terezija Horvat,	Kolovoz, 2022.

	odgojno-obrazovnog rada i Kurikuluma, Smjernice za plan i program odgojno-obrazovnog rada za pedagošku godinu 2022./23.,	ravnateljica	
Odgojiteljsko vijeće	Razmatranje i usvajanje Godišnjeg plana i programa odgojno obrazovnog rada za pedagošku godinu 2022./23.i Kurikuluma za pedagoške godine 2022 – 2027.	Terezija Horvat, ravnateljica	Rujan, 2022.
Predavanje	Oralno zdravlje djece	Dr.med.dent. Vedran Šantak	Rujan 2022.
Predavanje	Agazzi metoda	Ana Zubčić	Listopad 2022.
Radionica	Ja – Mi - Tim	Mag.paed.soc. Kristina Draguzet i Mirta Vranko	Siječanj 2023.
Predavanje	Agazzi metoda	Marta Bjeličić	Veljača 2023.
Predavanje	Autizam	Bacc.med.tech Maja Koren	Travanj 2023.

## 7. SURADNJA S RODITELJIMA

Ove pedagoške godine posebnu pozornost usmjerili smo promicanju kvalitete partnerstva s roditeljima – obitelji kroz različite oblike komunikacije. Nastavili smo proširivati uspješnu suradnju s roditeljima i drugim članovima obitelji gradeći međusobno povjerenje, otvorenost i toleranciju temeljenu na spoznaji da su roditelji primarni odgojitelji svoje djece i da ih oni najbolje poznaju. Roditelje smo na različite načine uključivali u odgojno – obrazovni proces našeg Vrčića, ovisno o njihovim potrebama i interesima.

Oblici partnerstva s roditeljima koje smo ostvarili tijekom pedagoške godine:

- svakodnevna razmjena informacija
  - vizualno pisana komunikacija s roditeljima preko „Centra za roditelje“ koji je sadržavao informacije o odgojno – obrazovnom programu, procesu rada, ciljevima i zadaća provedenih projekata, jelovnik, obavijesti, kutiju s prijedlozima, primjedbama i pohvalama, panoje s radovima djece, fotografijama djece u aktivnosti i dječjim komentarima te dokumentacijsku mapu sa fotografijama aktivnosti tijekom cijele godine,
  - individualni razgovori po potrebi tokom cijele godine (razgovori vezani uz prilagodbu i ponašanje djece te razmjenu informacija i iskustva, razgovori s roditeljima predškolaca, razgovori s roditeljima djece jasličke dobi pri prelasku u vrtičku skupinu ),
  - neposredno uključivanje roditelja u odgojno – obrazovni proces putem radionica za nove roditelje i djecu krajem kolovoza s ciljem upoznavanja djece s ambijentom u kojem će boraviti,
  - komunikacija putem adresa elektroničke pošte skupina,
  - uključivanje roditelja u akciju „Bezbroj načina darivanja“ u predbožićno vrijeme s ciljem prikupljanja raznih donacija za osobe u potrebi,
  - organiziranje završne svečanosti polaznika predškole te kasnije druženje
  - roditeljski sastanci: *Oralno zdravlje djece*, dr.dent.med. Vedran Šantak,  
*Razvojne faze djece u predškolskoj dobi*, Maja Krušić Katanec, mag. logopedije, praktičarka rane intervencije i Helena Martinčević, mag.educ.rehab., SI pedagog, praktičarka rane intervencije

*Predstavljanje odgojno-obrazovnog rada*, odgojiteljice skupina u suradnji s pedagoginjom i zdravstvenom voditeljicom

*Predstavljanje programa po dobi prema Agazzi metodi*, odgojiteljice

U narednoj godini planiramo nastaviti sa svim oblicima suradnje, a posebno ćemo obratiti pozornost na individualne sastanke, kao važan način suradnje i prenošenja spoznaja o djetetu između odgojitelja i roditelja.

## **8. SURADNJA S VANJSKIM ČIMBENICIMA KOJI SU SUDJELOVALI U OSTVARIVANJU ZADAĆA KURIKULUMA I GODIŠNJEG PLANA I PROGRAMA RADA**

S obzirom na činjenicu da je ova pedagoška godina bila prva postpandemijska, broj ostvarenih suradnji bio je očekivano velik. Uspješno smo surađivali s čimbenicima lokalne zajednice, s Gradom kao potporom u našem djelovanju. Ministarstvo znanosti i obrazovanje te Agencijom za odgoj i obrazovanje su nam pružili stručnu potporu, dobivanja smjernica za rad i ostvarivanja stručnog usavršavanja djelatnika. Suradnju smo ostvarivali s drugim vrtićima u Gradu radi razmjene iskustava i unapređivanja odgojno obrazovnog rada. Radi ostvarivanja načela kontinuiteta i vertikale u sustavu odgoja i obrazovanja, Vrtić je surađivao unutar razine sustava odgoja i obrazovanja, točnije s osnovnim školama s ciljem usklađivanja zajedničkog djelovanja usmjerenog na dijete i njegove dobrobiti. Važne je navesti suradnju s Institutom Pasquali-Agazzi i Sveučilištem Università Cattolica u Brescii kroz stručno usavršavanje iz Agazzi metode za naše polaznice.

Vrtić je uvijek bio otvoren za suradnju sa svima koji su mu mogli pomoći u ostvarivanju zadaća, ponuditi djeci nova iskustva i doživljaje, popularizirati rad i učiniti ga što privlačnijim potencijalnim polaznicima.

Suradnje s mnogim vanjskim čimbenicima ostvarene tijekom ove godine, bile su u svrhu oblikovanja procesa odgoja i obrazovanja, realizacije određenih tematskih sadržaja, dobivanja savjetodavne i materijalne potpore za razvijanje i unapređivanje rada vrtića.

U niže navedenoj tablici naveli smo suradnje ostvarene tijekom ove pedagoške godine.



<b>SURADNICI</b>	<b>PLANIRANI SADRŽAJ RADA</b>	<b>OSTVARENO</b>
Grad Križevci, Upravni odjel za društvene djelatnosti i druge službe	- suradnja u osmišljavanju i realizaciji pojedinih segmenata odgojno-obrazovnog procesa (značajni datumi i događanja)	-posjet gradonačelnika Dječjem vrtiću  -posjet djece gradskoj upravi  - suradnja u organizaciji Dječjeg tjedna  -Darujmo osmijeh gradu  -sudjelovanje na priredbi povodom Dana Grada  - sudjelovanje na Sajmu cvijeće  - sudjelovanje u Fašničkoj povorci
Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje	- organizacija i provođenje stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika  - stručna podrška i pomoć u realizaciji odgojno-obrazovnih zadaća i programa	-sudjelovanje na stručnim usavršavanjima za ravnatelje, odgojitelje i stručne suradnike dječjih vrtića
Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet	- suradnja u organizaciji i realizaciji stručne prakse studenata predškolskog odgoja	- obavljanje stručne prakse studenata
Sveučilište u Rijeci Filozofski fakultet	- suradnja u organizaciji i realizaciji stručne prakse studentice pedagogije	- obavljanje stručne prakse studentice
Učilište Magistra u Zagrebu	- suradnja u organizaciji i realizaciji stručne prakse polaznice tečaja za dadilju	- obavljanje stručne prakse studentice
Zavod za javno zdravstvo	- suradnja s pedijatrom, stomatologom i epidemiologom	- posjete, predavanje, savjetovanje o HACCP-u i dr.

Osnovne škole : OŠ Ljudevita Modeca, OŠ "Vladimir Nazor"	- suradnja vezana uz upis djece u prvi razred, posjete  - Projekti "Darujmo osmijeh gradu" i „Međugeneracijsko druženje“	- akcija „Darujmo osmijeh gradu“  - projekt "Živim mir"
Policajska uprava Križevci Kontakt policajac	- provođenje edukativnog programa vezanog uz sigurnost djece u prometu	„Sigurno i vješto u prometu“  - posjet PP Križevci povodom Dana policajaca
AMK Križevci, HAK	- suradnja u cilju razvoja samostalnosti, sigurnosti i spretnosti djece u prometu	-edukativna radionica <i>Vidi i klikni</i>  - Sigurno i vješto u prometu
Kazališta i koncerti	- suradnja u realizaciji kulturno-scenskih događanja	- posjet predškolaca kazalištu Trešnja
Gradska knjižnica	- organizacija posjeta s ciljem navikavanja djece na druženje s knjigom  - suradnja u osmišljavanju i prezentiranju dječjeg stvaralaštva i razvoju književnog izričaja	- organizacija posjeta s ciljem navikavanja djece na druženje s knjigom – Čajanka s knjigama  - posjet Bibliobusa
Domovi za starije nemoćne osobe	- posjete, međugeneracijsko druženje	- posjet djece domu za Božić i Uskrs
Pučko otvoreno učilište	- organizacija priredbi i kazališnih predstava za djecu	-sudjelovanje na Malom Velikom Spravišću
Katehetski ured za školstvo  Crkva-župni uredi (lokalni)	- suradnja pri organizaciji stručnog usavršavanja za odgajatelje u vjerskom odgoju  - posjet crkvi sv. Ane i sv. Marka Križevčanina  - blagoslov plodova zemlje i kruha za	- blagoslov djece i Vrčića  - blagoslov plodova zemlje i kruha povodom Dana kruha

	Dane kruha, blagoslov djece i Vrtića	
Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju	- priredbe, posjeti - stručno usavršavanje, predavanje	- stručna suradnja vezana uz djecu s teškoćama u razvoju -priredba
Razvojni prozorčić	-stručna suradnja -predavanja	- stručna suradnja vezana uz djecu s teškoćama u razvoju
Vatrogasna zajednica grada Križevaca	- posjeti i sudjelovanje u obilježavanju mjeseca zaštite od požara i Dana vatrogasaca (blagdana Sv. Florijana)	- nije ostvareno
Međunarodna udruga EDU iz Rima	- realizacija programa Pedagogija zajedništva	- stručni skupovi i predavanja
Međunarodna udruga "Sportmeet"	- suradnja i sudjelovanje na stručnom skupu	- Sportmeet u Križevcima
Zajednica sportskih udruga grada Križevaca	- ljetovanje na Pagu - suradnja u realizaciji Olimpijskog festivala dječjih vrtića i sportskih igara vrtićanaca	- sudjelovanje na Olimpijskom festivalu dječjih vrtića - ljetovanje na Pagu
Edukativni savjet, Sesvete	-seminari	-sudjelovanje na seminarima vezanim uz zakonsku regulativu u dječjim vrtićima

<p>Komunalno poduzeće Križevci</p>	<p>-akcije, radionice</p>	<p>-edukativna radionica za predškolce  -radionica o razvrstavanju otpada za zaposlenike Vrtića</p>
--	---------------------------	---

## 9. REALIZACIJA PLANA RADA ZDRAVSTVENOG VODITELJA

Ostvarene zadaće zdravstvenog voditelja u pedagoškoj godini 2022./2023.:

- procjena zdravstvenog stanja djeteta kod prijema u vrtić,
- stalni nadzor nad elementarnim zdravstveno - higijenskim uvjetima,
- praćenje i evidentiranje bolesti djece,
- praćenje i evidentiranje procijepljenosti djece,
- praćenje, organizacija i realizacija prehrane djece,
- praćenje i provođenje antropometrijskih mjerenja,
- suradnja s roditeljima vezano uz očuvanje zdravlja djece.

Zdravstvena skrb započeta je antropometrijskim mjerenjem djece u odgojnim skupinama i otvaranjem zdravstvenih kartona za novoupisanu djecu. Redovito se vodila zdravstvena evidencija bolesti i procijepljenosti djece, kao i akutnih i kroničnih stanja kod djece. Statistički gledano, ove godine smo uočili značajan postotak neklasificiranih pobola kod djece.

### Aktivnosti usmjerene na dijete

Posebno su se isticale standardne mjere zdravstvene zaštite koje su se provodile u cilju zaštite zdravlja djece i unapređivanja kvalitete boravka djece u Vrtiću:

#### a) Zdravstveni status

- otvaranje zdravstvenog kartona za svako dijete,
- utvrđivanje posebnih potreba,
- pregled i praćenje procijepljenosti,
- praćenje akutnih oboljenja,
- praćenje kroničnih stanja,
- suradnja s pedijatrom, stomatologom i epidemiologom,
- izrada uputa i postupaka kod zdravstvenih rizika.

#### b) Zdravstveno higijenski uvjeti:

- dnevni ritam – raspored aktivnosti i odmora prema potrebama djece,
- svakodnevne tjelesne aktivnosti i boravak na zraku,
- provođenje planiranih tjelesnih aktivnosti u prostoru skupine,
- korištenje dječjeg igrališta ovisno o vremenskim prilikama,

- njega djece u higijensko primjerenim uvjetima,
- održavanje povoljnih mikroklimatskih uvjeta u prostoru Vrtića,
- poticanje usvajanja kulturno higijenskih navika,
- unapređivanje zdravstveno higijenskih uvjeta u Vrtiću, te davanje upute za korištenje sredstava za čišćenje i održavanje,
- suradnja s odgojiteljima vezana za pravilnu njegu i provođenje higijenskih postupaka u sanitarijama i procesu hranjenja.

c) Zdravstveni odgoj i zdravstvena kultura:

- suradnja s roditeljima /svakodnevno ili prema potrebi,
- suradnja s odgajateljima-zaštita zdravlja djece
- suradnja s ravnateljicom zbog održavanja zdravstveno higijenskih uvjeta te provođenja programa zdravstvene zaštite djece, higijene i prehrane.

U cilju jačanja roditeljske uloge i podrške roditeljima te zajedničke odgovornosti za razvoj djeteta, educirali i obavještavali roditelje putem roditeljskih sastanaka, edukativnih letaka i brošura, ostvarivali komunikaciju putem e-maila, a sve s ciljem boljeg međusobnog razumijevanja i suradnje.

Roditelje smo informirali o trenutnim virozama i respiratornim infekcijama, postupanju pri uključivanju djeteta u kolektiv i aktualnim medicinskim spoznajama. U suradnji s pedijatrijama, donesena je odluka da se od pedagoške godine 2023./2024. izostanke radi bolesti u trajanju do 3 dana ne treba opravdavati liječničkom ispričnicom.

### **Rad u suradnji s društvenom zajednicom**

Ostvarena je suradnja s:

- specijalističkim službama Doma zdravlja,
- sanitarnom inspekcijom,
- Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo te Zavodom za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije,
- izabranim pedijatrijama upisane djece,
- higijensko-epidemiološkom službom,

## **10. REALIZACIJA PLANA RADA PEDAGOGA**

Pedagoginja je radila prema Godišnjem planu i programu rada stručnog suradnika pedagoga. Djelokrug poslova rada pedagoginje odnosio se na sljedeća područja:

- sudjelovanje u izradi Godišnjeg plana i programa,
- rad u povjerenstvu za upis djece,
- raspoređivanje djece po odgojnim skupinama,
- pomoć odgojiteljima u timskom planiranju i programiranju odgojno- obrazovnog procesa, unapređivanje planiranja i dokumentiranja,
- neposredni uvid u rad odgojnih skupina,
- sudjelovanje u ostvarivanju rada Odgojiteljskog vijeća
- pomoć u ostvarivanju suradnje s roditeljima i vanjskim čimbenicima
- vođenje ped. dokumentacije i evidencije
- mentorstvo studentici pedagogije Filozofskog fakulteta u Rijeci

### **Ostvarene zadaće u odnosu na dijete**

Kao pedagog nastavila sam intenzivno raditi na osiguravanju optimalnih organizacijsko - materijalnih uvjeta koji su nužan preduvjet kako bi svako dijete moglo zadovoljiti svoje potrebe te živjeti i uživati svoja prava. U skladu s temeljnim zadaćama koje su mi bile smjernice djelovanja usmjeravala sam individualno stručno usavršavanje odgojitelja, timska planiranja odgojno- obrazovnog rada, pedagoške uvide u odgojno-obrazovni rad.

Kroz pedagoške uvide u odgojno-obrazovni rad nastojala sam pratiti i utvrditi provođenje temeljnih načela i smjernica Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece i Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Osim toga, bavila sam se praćenjem uključivanja djece s posebnim potrebama u redovni program te njihovim življenjem i funkcioniranjem u skupini (organizacija rada i funkcioniranje u odgojnoj skupini).

Boravkom u odgojnim skupinama pratila sam zadovoljavanje temeljnih potreba i poštivanje temeljnih prava svakog djeteta pa tako i djece s posebnim potrebama.

Kroz mjesec siječanj organizirala sam individualne razgovore s predškolicima kako bih ispitala elemente koji se provjeravaju na upisima te ih pripremila na situaciju u kojoj će se naći.

### **Ostvarene zadaće u odnosu na odgojitelje**

Praćenje pedagoške dokumentacije odgojitelja

- pomoć pri organizaciji rada po odgojnim skupinama prema trenutnim potrebama
- timsko planiranje – dogovarano je provođenje različitih projekata, manifestacija, suradnja s vanjskim čimbenicima te se raspravljalo o problemima i razmjenjivalo ideje
- u suradnji s odgojiteljima praćene su razvojne mogućnosti i interes pojedinog djeteta kako bi se primjereno organizirao odgojno-obrazovni rad u skladu s dječjim potrebama
- foto i video snimanja za potrebe analiziranja, dokumentiranja i prezentiranja rada
- pratnja i pomoć odgojiteljima na različite manifestacije u gradu

### **Ostvarene zadaće u odnosu na odgojitelje-pripravnike i studente Učiteljskog fakulteta**

Ove godine nismo imali odgojitelja pripravnika, no sudjelovala sam u organizaciji studentske prakse za studente Učiteljskog fakulteta (preddiplomski i diplomski studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja) te sam bila mentorica studentici pedagogije sa Filozofskog fakulteta u Rijeci u ostvarivanju stručne prakse.

### **Ostvarene zadaće u odnosu na roditelje**

U radu s roditeljima intenzivnije sam radila na suradnji obitelji i vrtića u komunikacijskom, organizacijskom i sadržajnom smislu. Radila sam na osvješćivanju važnosti češćih individualnih razgovora s roditeljima. Ove ped. godine uočila sam povećanu potrebu individualnih razgovora s roditeljima djece s uočenim odstupanjima u razvoju/ponašanju. Broj takvih razgovora je bio značajno veći u odnosu na prošlu godinu. Radila sam na uspostavljanju mail adresa skupinama, kao dodatnom kanalu komunikacije odgojiteljica i roditelja, što je bilo temelj mojem akcijskom istraživanju za potrebe stručnog ispita.



## **Suradnja s društvenom zajednicom**

Ostvarena suradnja s:

- pedagozima drugih vrtića,
- stručnim timom Osnovne škole Ljudevita Modeca i Osnovne škole „Vladimir Nazor“,
- MZOS-om,
- Agencijom za odgoj i obrazovanje,
- Upravnim odjelom za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam,
- Udrugom MURID,
- Centrom za razvojnu podršku Razvojni prozorčić
- Centrom za promicanje zdravog razvoja djece, mladih i obitelji Vrtuljak
- Centrom za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju

## **Suradnja sa stručnim timom**

Stručni tim vrtića je na svakodnevnoj bazi surađivao za dobrobit sve djece u vrtiću i za uspješno provođenje odgojno-obrazovnog procesa. S ravnateljicom vrtića sam surađivala kroz profesionalne refleksije vlastitog rada i zajedničko donošenje odluka o daljnjoj viziji i smjeru vođenja vrtića, organizaciji rada odgojiteljica, sastavu skupina i općenito provođenju odgojno-obrazovnog rada vrtića. Uz to, svakodnevno sam surađivala sa zdravstvenom voditeljicom (razmjena informacija o djeci i skupinama, razmjena informacija o odgojiteljima, ideje i planovi za dalje, stručna usavršavanja, zajednički razgovori s roditeljima).

## **Naobrazba i usavršavanje**

Tijekom pedagoške godine redovito sam pratila stručnu literaturu i periodiku te sudjelovala na stručnim usavršavanjima AZOO.

Na stručnom skupu pod nazivom „Izazovi odgoja u vjeri“, u organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu i Agencije za odgoj i obrazovanje, sudjelovala sam s odgojiteljicama Sanja Katanec i Vesna Žuti te Ružica Bjeličić u vođenju pedagoških radionica pod nazivima „Odgoj za mir – odgovor na izazove današnjice“ te „Zajednica koja odgaja“.

Od siječnja do svibnja prošla sam stručno usavršavanje iz Agazzi metode u organizaciji s Institutom Pasquali-Agazzi i Università Cattolica u Brescii, zajedno s kolegicom Martom Bjeličić, što mi je

omogućilo da steknem daljnja znanja i spoznaje o Agazzi metodi, koji će mi koristiti u svakodnevnom radu.

### **Ostali poslovi**

Sudjelovala sam u radu Odgojiteljskog vijeća. Izrađivala sam i primjenjivala protokole za praćenje pojedinih aspekata odgojno-obrazovnog procesa. Pisala sam izvješća o pojedinim aspektima rada vrtića i osobnog rada, izrađivala razne obrasce, valorizirala poticaje i okruženje i dr. poslove.